

qvist, Valanne ja Virkkunen sekä vtt Nyberghin, Modeenin ja Ekebomin varamieheksi vt Gröndahl; kaupunginhallitus oikeutettiin lisäksi määräämään yhteensä kahdeksan edustajaa kaupunginjohtajista ja virkamiehistä.

Kaupungin edustajiksi ylimääräisille kaupunkipäiville valittiin ¹⁾ vtt Ahva, Gröndahl, Miettinen, Saukkonen, Valta ja Väre.

Vaasassa pidettävälle XI kaupunkipäiville valittiin ²⁾ kaupungin edustajiksi kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Tulenheimo, kaupunginjohtaja Rydman sekä vtt Huhtala, Janatuinen, Kivi ja Nybergh sekä varalle Kauppi, Räisänen ja Östenson.

Kaupungin edustajiksi Suomen satamaliiton Porissa syyskuun 7 ja 8 p:nä pidettävään varsinaiseen liittokokoukseen valittiin ³⁾ satamalautakunnan puheenjohtaja A. I. Lindfors, varapuheenjohtaja P. R. Korpisaari, satamalautakunnan jäsenet B. Engman ja U. L. Ilmanen sekä satamalaitoksen toimitusjohtaja K. W. Hoppu.

Suhteiden solmimista Neuvostoliiton kaupunkieihin koskeva vtn Kulon ym. aloite päätettiin ⁴⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi. Kaupunginhallitus ilmoitti sittemmin että asiassa oli jo ennen aloitteen tekemistä ryhdytty kaupunginhallituksen puolesta toimenpiteisiin siten, että kaupunginjohtaja oli ulkoasiainministerin välityksellä asettunut yhteyteen Neuvostoliiton tšekäläisen lähettilään kanssa ja jättänyt hänelle samalla selostuksen siitä, missä muodossa kosketus Helsingin ja Skandinavian maiden pääkaupunkien kanssa oli tapahtunut pyytäen häntä ottamaan selvää siitä olisivatko Moskovan kaupungin asianomaiset viranomaiset halukkaat samantapaiseen kosketukseen Helsingin kanssa. Ilmoitus merkittiin ⁵⁾ tiedoksi.

2. Rahatointa koskevat asiat

Kassa- ja tililaitoksen johtosäännön muutos. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen ehdotuksen kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 4 §:n muuttamisesta.

Kaupungin v:n 1945 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin v:n 1945 tilinpäätöksen valmistuttua merkittiin ⁷⁾ tiedoksi seuraava mainitun vuoden tulos:

Menolisäykset	mk 396 553 556: 37	
Tulovajaukset	» 29 337 256: 55	
Menot talousarvion ulkopuolella	» —	mk 425 890 812: 92
Menosäästöt	mk 63 653 879: 76	
Ylitulot	» 253 131 525: 06	
Tulot talousarvion ulkopuolella	» 14 914 247: 53	» 331 699 652: 35
Tappio		mk 94 191 160: 57

Edelleen merkittiin tiedoksi, että kaupungin käyttörahaston pääoma, jolle ei lasketa korkoa, oli mainitun vuoden lopussa 100 000 000 mk ja verotausrahaston pääoma kertyneine korkoineen 94 790 883: 05 mk sekä että kertomusvuoden talousarvioon oli 96 700 000 mk merkitty siirtyvänä vajauksena edelliseltä vuodelta.

Lyhytaikainen luotto. Kaupunginhallitus oikeutettiin ⁸⁾ v. 1946 ottamaan lyhytaikaista luottoa enintään 800 000 000 mk.

Obligatiolainan ottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ ottaa kahta vuotta pitemmällä maksuajalla ja enintään 15 vuoden kuoletusajoin 240 000 000 mk:n suuruisen obligatiolainan, jonka korko oli liikkuva ja riippuvainen liikepankkien talletuskorosta siten, että obligatioiden korko oli 2 % talletuskorkoa korkeampi, ei kuitenkaan alle 5 % eikä yli 7 %. Kaupunginhallitus valtuutettiin päättämään muut lainaehdot. Lainasta käytettäisiin teknillisiin laitoksiin 194 600 000 mk, talorakennuksiin 41 400 000 mk ja siirtolapuutarhan perustamiseen 4 000 000 mk. Päätös julistettiin kiireellisenä täytäntöön pantavaksi. Sisäasiainministeriö vahvisti ¹⁰⁾ kesäkuun 27 p:nä valtuuston päätöksen.

Pienasuntolainan anominen Koskelan puistokylään rakennettavia kunnallisia raken-

¹⁾ Kvsto 16 p. tammik. 20 §. — ²⁾ S:n 12 p. kesäk. 441 §. — ³⁾ S:n 28 p. toukok. 383 §. —

⁴⁾ S:n 6 p. maalisk. 214 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. maalisk. 217 §. — ⁶⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 3. —

⁷⁾ Kvsto 17 p. huhtik. 263 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. maalisk. 238 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. toukok. 365 §. —

¹⁰⁾ S:n 4 p. syysk. 500 §.

nuksia varten. Päätettyään ¹⁾ hankkia 200 kokoonpantavaa puutaloa pystytettäväksi Koskelan puistokylään kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ anoa sosiaaliministeriöltä Koskelan puistokylään rakennettavia kunnallisia rakennuksia varten 34 450 000 mk:n suuruista pienasuntolainaa ja valtuuttaa kaupunginhallituksen ryhtymään kaikkiin asian vaatimiin toimenpiteisiin. Sisäasiainministeriö vahvisti ³⁾ kesäkuun 11 p:nä valtuuston päätöksen.

Pienasuntolainan anominen Maunulan pienasunnot oy:lle ja yhtiön osakepääoman korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ anoa sosiaaliministeriöltä edelleen Maunulan pienasunnot oy:lle myönnettäväksi aikaisemmin myönnetyn ⁵⁾ 46 620 000 mk:n pienasuntolainan lisäksi 45 900 000 mk:n suuruista pienasuntolainaa sekä hyväksyä yhtiön osakepääoman korottamisen 3 800 000 mk:sta 7 500 000 mk:aan ja merkitä yhtiössä uusia osakkeita korotettua osakepääomaa 3 700 000 mk vastaavasta määrästä, jota varten v:n 1947 talousarvioon oli merkittävä mainitun suuruinen määräraha, joka kaupunginhallituksella oli oikeus käyttää jo kertomusvuonna. Sisäasiainministeriö vahvisti ⁶⁾ lokakuun 17 p:nä pienasuntolainan ottamista koskevan päätöksen.

Perheenasuntolainojen anominen Helsingin perheasunnot oy:lle ja yhtiön osakepääoman korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾:

anoa sosiaaliministeriöltä Helsingin perheasunnot oy:n korttelia n:o 859 b koskevan rakennusohjelman loppuun saattamista varten aikaisemmin myönnetyn ⁸⁾ 17 320 000 mk:n suuruisen perheenasuntolainan lisäksi 8 040 000 mk:n suuruista perheenasuntolainaa, perheenasuntolainoista annettussa asetuksessa edellytetyin takaisinmaksuajoin;

pyytää niinkään sosiaaliministeriöltä yhtiön korttelia n:o 888 koskevan rakennusohjelman toteuttamista varten 22 400 000 mk:n suuruista perheenasuntolainaa, samoin perheenasuntolainoista annettussa asetuksessa edellytetyin takaisinmaksuajoin;

hyväksyä yhtiön osakepääoman korottamisen 3 000 000 mk:sta 6 000 000 mk:aan ja merkitä yhtiössä uusia osakkeita osakepääoman korotusta vastaavaan määrään;

merkitä osakepääoman suorittamista varten v:n 1947 talousarvioon 3 000 000 mk:n suuruisen määrärahan, joka kaupunginhallituksella oli oikeus käyttää jo kertomusvuonna; sekä

alistaa lainojen ottamista koskevat päätöksensä valtioneuvoston tutkittaviksi ja vahvistettaviksi.

Lainan myöntäminen Koulumatkailutoimisto oy:lle. Kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ myöntää Koulumatkailutoimisto oy:lle 800 000 mk:n suuruisen korottoman lainan kolmen vuoden maksuajoin kahden Kampin alueella sijaitsevan parakin kunnostamiseksi yömajaksi.

Uusien osakkeiden merkitseminen Etelä-Suomen voima oy:ssä. Sen jälkeen kun Etelä-Suomen voima oy:n yhtiökokouksessa yhtiön osakepääomaa oli päätetty korottaa 15 000 000 mk antamalla uusia osakkeita 75 000 kpl kaksinkertaiseen nimellisarvoon eli 400 mk:n hinnasta, ollen osakkeiden hinta maksettava ennen tammikuun 1 p:ää 1946, kaupunginhallitus oli merkinnyt kaupungille 20 045 uutta osaketta, joiden hinta, 8 018 000 mk samoin kuin leimaveroon tarvittavat 160 360 mk asian kiireellisyyteen katsoen oli jo suoritettu. Hyväksyen kaupunginhallituksen toimenpiteen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ merkitä v:n 1947 talousarvioon 8 178 360 mk 20 045 uuden osakkeen merkitsemistä varten Etelä-Suomen voima oy:ssä sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen käyttämään määrärahan jo kertomusvuonna.

Mankalan voimalaitoksen rahoittaminen. Oy. Mankala ab., jonka osakkeista Helsingin kaupunki ja Etelä-Suomen voima oy:kumpikin omistivat puolet, oli alkanut rakentaa voimalaitosta Kirkkojärven rannalle. Koska sähkövirran puutteen takia kaupungille oli elintärkeätä, että Mankalan voimalaitos rakennettiin mahdollisimman nopeasti kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ mainitun rakennusyrityksen rahoittamista silmällä pitäen:

1) että Oy. Mankala ab. nimisen yhtiön osakepääoma korotetaan 200 000 000 mk:lla, josta 100 000 000 mk on etuoikeutettuja osakkeita ja 100 000 000 mk kantaosakkeita;

2) että Oy. Mankala ab. nimisen yhtiön yhtiöjärjestys viimeistään v:n 1948 kuluessa muutetaan siten, että siinä osakepääoman korotuksesta aiheutuvien muutosten lisäksi

¹⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 83. — ²⁾ Kvsto 17 p. huhtik. 282 §; ks. tämän kert. I osan s. 163. — ³⁾ Kvsto 4 p. syysk. 500 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. syysk. 540 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 17. — ⁶⁾ Kvsto 6 p. marrask. 689 §. — ⁷⁾ Kvsto 16 p. lokak. 650 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 18. — ⁹⁾ Kvsto 25 p. syysk. 594 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. tammik. 38 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. toukok. 364 §.

mainitaan, että ainoastaan kantaosakkeiden omistajilla on oikeus voimalaitoksen voimaan suhteessa osakkeittensa määrään ja että etuoikeutetuille osakkeille on maksettava vähintään 5 %:n osinko, jonka maksamisesta kantaosakkeiden omistajat ovat takuussa sekä että etuoikeutettujen osakkeiden edellyttämä äänimäärä on kantaosakkeiden edellyttämää äänimäärää verrattuna rajoitettu;

3) että Helsingin kaupunki merkitsee 50 000 000 mk kantaosakkeita, jolloin Etelä-Suomen voima oy. on oikeutettu myöskin merkitsemään 50 000 000 mk kantaosakkeita sekä kansaneläkelaitos 100 000 000 mk etuoikeutettuja osakkeita ehdoin, että laitos yhtiön johdon kanssa sovittavana ajankohtana myöntää Oy. Mankala ab. nimiselle yhtiölle 250 000 000 mk:n suuruisen obligatiolainan käypään korkoon; sekä

4) että v. 1946—48 suoritettavien töiden rahoittamiseksi ja siksi kunnes 1) kohdassa mainittu korotettu osakepääoma on maksettu, Helsingin kaupunki tarvittaessa myöntää Oy. Mankala ab. nimiselle yhtiölle enintään 50 000 000 mk:n suuruisen lainan ehdoin, että Etelä-Suomen voima oy. samanaikaisesti myöntää samansuuruisen lainan sekä kansaneläkelaitos yllä mainitun 250 000 000 mk:n obligatiolainan lisäksi niinikään tarvittavaa lainaa 100 000 000 mk:aan saakka, mitkä lainat, 250 000 000 mk:n obligatiolainaa lukuunottamatta, maksetaan takaisin osakeannin yhteydessä.

Sittemmin valtuusto päätti ¹⁾, että Helsingin kaupunki yhdessä Etelä-Suomen voima oy:n kanssa sitoutuu omavelkaiseen yhteisvastuulliseen takaukseen Oy. Mankala ab. nimisen yhtiön kansaneläkelaitokselta otettavasta kahdesta obligatiolainasta, joista toinen on enintään 175 000 000 mk ja toinen enintään 125 000 000 mk:n määräinen. Kumpikin laina on maksettava takaisin viimeistään 20 vuoden kuluessa ja on niiden korko 5 $\frac{3}{4}$ %, kuitenkin vähintään 2 $\frac{1}{4}$ % korkeampi kuin maan kolmen suurimman liikepankin hyvittämien säästötilin talletuskorkojen keskiarvo eräpäivää lähinnä edeltäneen kesäkuun 1 ja joulukuun 1 p:nä. Samoin valtuusto päätti, että Helsingin kaupunki sitoutuu samanlaiseen yhteisvastuulliseen takaukseen Etelä-Suomen voima oy:n kanssa näitä obligatiolainoja vastaan kansaneläkelaitoksen annettavasta samankorkuisesta ennakkolainasta kuin myös uudistamaan nämä takauksensa. Päätös alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Oulunkylän sähkö oy:n osakkeiden ostaminen. Hyväksyen kaupunginhallituksen toimenpiteen ²⁾, jolla kaupunginhallitus oli oikeuttanut sähkölaitoksen ostamaan 417 kpl yksityisten omistamia Oulunkylän sähkö oy:n osakkeita sekä tarkoitusta varten myöntänyt etukäteen kaupunginkassasta yhteensä 306 495 mk, valtuusto päätti ³⁾, että mainittu määräraha merkitään v:n 1947 talousarvioon.

Oy. Lapinlahdenkatu 27:n osakkeiden ostaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ ostaa rouva H. Airiolta 30 kpl Oy. Lapinlahdenkatu 27:n osakkeita 5 750 000 mk:n kauppahinnasta ja suorittaa osakekaupasta menevän leimaveron kokonaisuudessaan. Sen ohessa valtuusto päätti merkitä v:n 1947 talousarvioon kauppahinnan suorittamista ja leimaveroa varten yhteensä 6 037 500 mk:n suuruisen määrärahan ja oikeuttaa kaupunginhallituksen käyttämään määrärahan jo kertomusvuonna.

Kaupungin autovakuutusarashaston toiminnan jatkamista koskeva kysymys päätettiin ⁵⁾ palauttaa kaupunginhallitukseen uutta valmistelua varten.

Kunnallisverotus. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että v:n 1945 tulojen perusteella suoritettavassa kunnallistaksoituksessa verovelvollisen henkilön tuloista, kun nämä eivät ylitä 12 000 mk, saadaan vähentää 8 000 mk sekä että verovelvollinen oikeutetaan jokaisen lapsen osalta, jota hän on elatusvelvollisuutensa nojalla verovuonna elättänyt ja joka ennen verovuoden alkua ei ole täyttänyt 16 vuotta, tuloistaan vähentämään 6 000 mk.

Siihen katsoen, että lokakuun 4 p:nä 1946 annetun ennakkoperintälain 10 §:ssä säädettiin, että valtioneuvoston asiana oli vuosittain kunnan valtuuston tekemän ehdotuksen perusteella seuraavaa vuotta varten määrätä, minkä veroäyrihinnan mukaan kullekin kunnalle oli kunnallisveroa varten ennakkoa pidätettävä, kaupunginvaltuusto mainittuun pykälään viitaten päätti ⁷⁾ ehdottaa, että v:n 1947 tulosta kunnallisveron enakkona määrättäisiin maksettavaksi 10 mk veroäyriä kohden.

V:n 1947 kunnallisveron enakkokannanta päätettiin ⁸⁾ toimittaa kolmessa erässä.

¹⁾ Kvsto 18 p. jouluk. 815 §. — ²⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 154. — ³⁾ Kvsto 16 p. tammik. 39 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. kesäk. 471 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. helmik. 89 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. tammik. 26 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 51. — ⁷⁾ Kvsto 6 p. marrask. 702 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. jouluk. 796 §.

V:n 1947 talousarvio. V:n 1947 talousarvioehdotus on tehty mahdollisimman suurta säästäväisyyttä silmällä pitäen tarkoituksella täten lieventää myös kunnallisverotuksen aiheuttamaa räsitusta. Hintatason noususta johtuen on määrärahoja kuitenkin täytynyt korottaa entisestään, joten menojen loppusumma on n. 43. s % suurempi v:n 1946 menojen loppusummaan verraten; varsinaisten menojen osalta nousu on 57.2 %. Ja joskin talousarvioehdotuksen määrärahoja arvioitaessa on otettu huomioon samanaikainen hintataso, niin hintatason mahdollisesti vielä noustessa eivät talousarvioehdotukseen merkityt korotetutkaan määrärahat tule riittämään. Talousarvioehdotuksessa ei ole kuitenkaan katsottu voitavan tehdä varauksia vastaisen inflation varalle. Sotavuosien jälkeen miltei kaikilla hallinnonhaarojen aloilla yhä selvemmin ilmenneitä ja ehkä jo kauankin kaiva-tuita tärkeitä ja kiireellisiäkin uudistaita on täytynyt nytkin siirtää myöhempään aikaan. Tämä on johtunut osittain siitäkin, että kaupungin on täytynyt rajoittaa lainanottonsa mahdollisimman vähiin. Pääomasijoituksia on kuitenkin merkitty talousarvioehdotukseen n. 158 milj. mk enemmän kuin v:n 1946 talousarviossa on. Lainavaroja talousarvioehdotukseen ei ole merkitty täyttä $\frac{1}{3}$ v:n 1946 lainavarojen määrästä. Niitä onkin suunniteltu käytettäväksi lähes 25 milj. mk vähemmän kuin mitä käytetään entisten lainojen kuole-tukseen, joten pääomasijoituksiin on nyt osoitettu suhteellisesti enemmän verovaroja kuin edellisinä vuosina.

Kertomusvuoden talousarvioon verraten menojen loppusumma osoitti 1 421 100 000 mk:n nettolisäystä nouten tällöin menojen lisäykset 1 529 200 000 mk:aan ja vähennykset 108 100 000 mk:aan. Tulosäännessä lisäykset olivat yhteensä 1 680. s milj. mk ja vähennykset yhteensä 259.4 milj. mk. Lisäykset kohdistuivat menojen osalta pääasiallisesti seka-laisiin yleisiin menoihin, teknillisiin laitoksiin, liikennelaitokseen ja tuloa tuottaviin pää-omamenoihin ja tulojen osalta veroihin, teknillisiin laitoksiin ja liikennelaitokseen sekä vähennykset tulojen osalta lainavaroihin. Verotuksella koottava määrä on 2 630 007 547 mk eli 1 168 505 716 mk suurempi kuin kertomusvuoden lopullisessa talousarviossa. Kai-kista talousarvioehdotukseen merkityistä tuloista verotulot olivat 51. o %, kertomusvuoden vastaava prosenttiluku oli 38. s. Edellä mainittuja vertailuja tehtäessä on otettu huomioon teknillisten laitosten ja liikennelaitoksen bruttomenot ja -tulot.

Käsiteltyään kaupunginhallituksen laatimaa talousarvioehdotusta kaupunginvaltuusto vahvisti ¹⁾ v:n 1947 talousarvion ²⁾, jonka pääluokkien ja osastojen loppusummat sekä näiden meno- tai tulolisäykset (+) ja meno- tai tulovähennykset (—) v:een 1946 verraten ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

Menot

Varsinaiset menot

1. Yleinen kunnallishallinto	mk	101 681 962	+	18 662 923
2. Oikeus- ja järjestystoimi	»	116 382 472	+	28 795 564
3. Palotoimi	»	27 361 114	+	2 547 489
4. Terveystenhoito	»	51 922 165	+	12 090 473
5. Sairaanhoido	»	290 005 755	+	79 386 651
6. Huoltotoimi	»	133 903 050	+	29 478 666
7. Lastensuojelu	»	50 941 365	+	9 207 886
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	»	76 002 463	+	7 635 749
9. Opetustoimi	»	190 995 963	+	40 283 276
10. Sivistystoimi	»	26 984 819	+	6 328 264
11. Kiinteistöt	»	139 613 770	+	47 283 836
12. Yleiset työt ³⁾	»	231 766 567	+	101 791 558
Puhtaanapito	»	—	—	56 694 046
13. Liikennelaitos	»	—	—	—
14. Satamat	»	135 510 040	+	72 102 079

¹⁾ Kvsto 11 p. jouluk. 783 § ja 18 p. jouluk. 786 §. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 15, 19, 21 ja 22. — ³⁾ Puhtaanapitolaitos siirrettiin tammikuun 1 p:stä 1947 lukien rakennustoimiston osastoksi ja sen menot, jotka tähän asti muodostivat oman, järjestyksessä kolmannentoista, pääluokansa, sijoitettiin yleisten töiden pääluokkaan. Samoin satamarakennusosaston tultua siirre-tyksi satamalautekunnan alaiseksi, sijoitettiin eräitä Satamat nimisen pääluokan menoeriä kysei-seen pääluokkaan.

15. Teurastamo	mk	12 779 094	+	120 042
16. Elintarvikekeskus	»	62 666 832	+	34 110 863
17. Teknilliset laitokset	»	5 768 322	—	38 019 075
18. Sekalaiset yleiset menot	»	832 815 000	+	524 173 950
19. Korot ja lainakustannukset	»	156 323 955	+	46 893 571
20. Verojen poistot ja palautukset	»	82 250 000	+	26 000 000
Yhteensä mk		2 725 674 708	+	992 179 719

Pääomamenot

21. Tuloa tuottavat pääomamenot	mk	518 851 261	+	143 235 728
22. Tuloa tuottamattomat pääomamenot.....	»	239 272 684	+	58 183 494
23. Velan kuoletus.....	»	112 475 977	—	11 377 172
Vajaus	»	—	—	96 700 000
Yhteensä mk		870 599 922	+	93 342 050
Kaikkiaan mk		3 596 274 630	+	1 085 521 769

*Tulot**Varsinaiset tulot*

1. Yleinen kunnallishallinto	mk	253 000	—	—
2. Oikeus- ja järjestystoimi	»	2 009 800	—	700 000
3. Palotoimi	»	2 050 000	+	800 000
4. Terveystoimi	»	10 408 667	+	4 087 569
5. Sairaanhoido	»	85 001 845	+	28 046 416
6. Huoltotoimi	»	41 861 198	+	7 416 800
7. Lastensuojelu	»	16 507 347	+	1 553 524
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	»	11 807 270	+	3 823 962
9. Opetustoimi	»	32 314 255	+	7 689 137
10. Sivistystoimi.....	»	3 976 192	+	1 573 248
11. Kiinteistöt	»	154 814 415	+	30 679 633
12. Yleiset työt	»	62 017 607	+	39 770 651
Puhtaanapito	»	—	—	45 834 800
13. Liikennelaitos	»	3 629 114	+	3 629 114
14. Satamat.....	»	126 249 696	+	77 428 696
15. Teurastamo	»	10 537 052	+	819 000
16. Elintarvikekeskus	»	64 800 000	+	35 300 000
17. Teknilliset laitokset	»	32 386 573	—	82 857 117
18. Sekalaiset yleiset tulot	»	3 250 000	—	—
19. Korot ja osingot	»	103 310 980	+	41 005 870
20. Verot	»	2 647 674 469	+	1 179 966 908
Yhteensä mk		3 414 859 480	+	1 334 198 116

Pääomatulot

21. Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot .	mk	78 455 150	—	50 448 842
22. Lainavarat	»	98 960 000	—	202 228 000
Säästö v:sta 1946	»	4 000 000	+	4 000 000
Yhteensä mk		181 415 150	—	248 676 842
Kaikkiaan mk		3 596 274 630	+	1 085 521 769

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa tärkeimmistä muutoksista, jotka ovat havaittavissa valtuuston v:ksi 1947 vahvistamassa talousarviossa v:n 1946 talousarvioon verraten:

Menosääntö. Varsinaisten menojen ensimmäisen pääluokan Yleinen kunnallishallinto luvun Kaupunginvaltuusto ja luvun Revisiolaitos nimikkeeseen Tilintarkastajat ja inven-

taajat palkkiomäärärahoissa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätökset ¹⁾ palkkioiden korottamisesta sekä kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain lukumäärän lisäämisestä. Revisiolaitoksen revisiotoimiston tilapäisen työvoiman määrärahaan sisällytettiin 137 280 mk uuden apulaisrevisiorin ja 84 360 mk uuden revisiorinapulaisen palkkaamiseen. Luvun Kaupunginhallitus nimikkeeseen Asiamiesosasto tilapäisen työvoiman määrärahoissa otettiin huomioon samoin uusi 169 440 mk:n suuruinen erä, joka käsitti ylimääräisen lainoillisen apulaisen palkkausmenot. V:n 1946 talousarviossa kaupunginkanslian talousarvioon sisällytetyt vastaperustetun kaupunginarkiston määrärahat merkittiin nyt erilliseen nimikkeeseen, Kaupunginarkisto, yhteensä 777 072 mk:n menoin. Rahatoimiston sotilasavustusosaston määrärahoja arvioitaessa edellytettiin osaston toiminnan jatkuvan mahdollisesti vielä ensi vuoden puoliväliin, joten osastoa varten varattiin varoja kaikkiaan 687 480 mk. Tilastotoimisto nimisen luvun tilapäisen työvoiman määrärahaan sisällytettiin uusi 127 680 mk:n erä ylimääräisen aktuaarin palkkaamista varten ja samoin uusi 90 000 mk:n erä ylimääräisen vahtimestarin palkkaamiseksi. Verotusvalmisteluvirasto luvun tilapäisen työvoiman määräraha osoitti yli 7 milj. mk:n nousua; luvun viimeinen momentti Liitosalueen aiheuttamia menoja poistettiin. Seuraavan, Erinäisten hallintomenojen luvun nimikkeiden Lisäykset palkkamenoihin, Eläkkeet ja apurahat sekä Vakuutusmaksut kansaneläkelaitokselle momenttien Sairaslomasijaiset, Vuoden varrella lisäksi tulevat uudet eläkkeet ja apurahat sekä Vakuutusmaksut, s.m. määrärahoja korotettiin vastaavasti kahden ensiksi mainitun momentin osalta 1 milj. mk ja kolmannen momentin osalta 2 milj. mk. Edellisessä talousarviossa erinäisten hallintomenojen palkkamenoihin sisältynyt momentti Matkakustannukset siirrettiin nimikkeeseen Sekalaiset menot entisiin, 50 000 mk:n suuruisin määrin ja viimeksi mainitusta nimikkeestä poistettiin momentit Hallintoelinten, valiokuntien ym. palkkioiden korottaminen ja Kaupunginhallituksen puhelinkeskuksen laajentaminen, joten sekalaisten menojen loppusumma väheni lähes 2 milj. mk. Vielä samaan lukuun sisällytettiin nimikkeeseen, Vaalikustannukset, merkittiin 4 050 000 mk kunnallisvaalien aiheuttamia kuluja varten. Valtuuston tehtyä päätöksen ²⁾ palkkalautakunnan perustamisesta merkittiin puheena olevan pääluokan viimeiseksi luvuksi Palkkalautakunta niminen luku yhteensä 697 000 mk:n menoin.

Toisessa pääluokassa, Oikeus- ja järjestystoimi, Maistraatti nimisen luvun sääntöpalkkaisten virkain menot arvioitiin valtuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti. Momenteilla Vuokra, Valaistus, Siivoaminen ja Tarverahat havaittavat pienehköt määrärahojen nousut aiheutuivat osaksi näille momenteille ulosottolaitoksen tarkkailuosaston tarvetta varten merkityistä uusista eristä. Ulosottolaitos nimisen luvun nimikkeen Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori lämpömääräraha poistettiin. Nimikkeen Toisen kaupunginvoudin konttori tilapäisen työvoiman määrärahan nousu, 587 600 mk:n määrin, johtui osittain määrärahaan sisällytetyistä uusista 1 700 mk:n ja 1 425 mk:n peruspalkkaisista toimistoapulaisentomista sekä yhdestä 1 700 mk:n peruspalkkaisesta tilapäisestä puhelimenhoitajantomista. Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin lämpökustannuksia varten merkittiin 30 000 mk. Koska tammikuun 1 p:nä 1946 kaupunkiin yhdistetty liitosalue jaettiin erinäisin poikkeuksin kahteen erilliseen ulosottopiiriin, nimittäin Helsingin—Huopalahden ulosottopiiriin ja Helsingin—Malmin ulosottopiiriin, niin merkittiin tämän jaon perusteella myöskin liitosalueiden ulosottoasiain hoitoa varten tarvittavat varat talousarvioehdotukseen. Nimikkeen Helsingin—Huopalahden ulosottopiiri sääntöpalkkaisia virkoja varten merkittiin 311 400 mk. Tilapäisen työvoiman määrärahojen väheneminen 1 145 760 mk:sta 176 960 mk:aan johtui osittain useiden tilapäisten virkojen vakinaistamisesta. Helsingin—Huopalahden ulosottopiiriin menot nousivat kaikkiaan 614 740 mk:aan, jota vastoin kertomusvuoden talousarviossa vastaavat menot arvioitiin 1 268 250 mk:ksi. Helsingin—Malmin ulosottopiiriin sääntöpalkkaisia virkoja varten varattiin 506 400 mk; tilapäisen työvoiman määräraha aleni 1 326 420 mk eli 346 980 mk:aan samasta syystä kuin edellisessäkin. Kyseisen ulosottopiiriin menoarvio nousi kaikkiaan 1 108 176 mk:aan osoittaen 659 114 mk:n vähennyistä kertomusvuoden talousarvioon verraten. Rakennustarkastus nimisestä luvusta puheen ollen mainittakoon sen tarverahojen nousu 59 600 mk:sta 145 000 mk:aan, mikä johtui siitä, että rakennustoiminnan nykyisin kohdistuessa pääasiallisesti esikaupunkialueiden omakotien rakentamiseen rakennustarkastuksia suoritta-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 9. — ²⁾ S:n s. 3. — ³⁾ S:n s. 45.

vat henkilöt joutuivat matkoillaan käyttämään liikennevälineitä entistä enemmän. Luvun Julkisivupiiirustusten tarkastus palkkiotilille merkittiin sihteerin palkkio korotettuna valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisin määrin. Raastuvanoikeus nimisen luvun loppusumma osoitti 959 488 mk:n nousua eli 10 275 293 mk. Luvun Syyttäjistä tilapäisen työvoiman määrärahassa otettiin huomioon valtuuston päätös ²⁾ ja merkittiin varat 131 200 mk:n kuukausipalkkaisen apulaissyöttäjän palkkaamiseen entisen 11:n asemesta sekä varat kolmannen ylimääräisen kaupunginviskaalin palkkaamiseen raastuvanoikeuden XII osastolle. Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto luvun loppusumma osoitti pientä lisäystä kertomusvuoden vastaavaan määrään verraten ja oli nyt 787 620 mk. Poliisilaitoksen luvussa kalustomenot alenivat 1 400 000 mk:sta 600 000 mk:aan kun alueliitoksen kertahankinnan jäännöseräksi merkittiin 400 000 mk. Sitä vastoin momentille Kaupungin osuus poliisilaitoksen rahallisiin menoihin varatut käyttövarat nousivat 24 000 000 mk eli 56 000 000 mk:aan. Ottaen huomioon kaupunginhallituksen päätös merkittiin poliisilaitoksen sairashuollon tilapäisen työvoiman määrärahoihin uusi 72 600 mk:n erä desinfioitsijan palkkaamiseen yhdeksi vuodeksi. Poliisilaitoksen menot nousivat 25 311 769 mk kertomusvuoteen verraten. Holhouslautakunta nimisen luvun tilapäisen työvoiman määrärahoissa havaittava nousu johtui edelleenkin alueliitoksen aiheuttaman lisätyövoiman palkkaamisesta; menojen lisäys oli 35 200 mk edelliseen talousarvioon verraten. Puheena olevan pääluokan viimeisen, huoneenvuokralautakunnat käsittävän luvun menot lisäanttyivät yhteensä 1 535 389 mk. Menojen supistamiseksi päätettiin mm. yhdistää pakkoalivuokraus- ja liikehuoneisto-osastot yhdeksi ns. tehostamisasiain osastoksi, minkä johdosta voitiin lakkauttaa joitakin virkoja. Palkkiomäärärahoja arvioitaessa merkittiin varat ainoastaan 2 vahtimestarin (haastemiehen) palkkaamiseen entisten 4:n asemesta, mutta haastepalkkiota ensimmäisestä haasteesta sitä vastoin korotettiin entisellä kaupunkialueella sekä Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Kulosaaren alueilla 15 mk:sta 25 mk:aan heinäkuun 1 p:stä 1946 lukien, joten haastepalkkioita varten merkittiin 500 000 mk. Tilapäisen työvoiman määrärahassa otettiin huomioon valtuuston ja kaupunginhallituksen päätösten ³⁾ edellyttämät varat tarvittavan lisätyövoiman palkkaamiseen. Siten mm. osoitettiin varat 31 asunnontarkastajan palkkaamiseen entisten 19:n asemesta, varat eräiden uusien toimistoapulaisten palkkaamiseen sekä uusina erinä määrärahat vasta muodostettujen Malmin alatoimiston, Oulunkylän—Pakilan alatoimiston ja Haagan—Pitäjänmäen alatoimiston viranhaltijain palkkaamiseksi. Momentin loppusumma osoitti kaikkiaan 17 240 440 mk eli 3 881 285 mk:n nousua kertomusvuoteen verraten. Edellä mainittuja alatoimistoja varten vuokratut toimistohuoneistot sekä lisäksi Malmilta Malmin alatoimistoa varten vuokrattu varastorakennus aiheuttivat menojen nousua luvun momenteilla Vuokra ja Siivoaminen, edellisen kohdalla 55 884 mk ja jälkimmäisen kohdalla 72 800 mk. Luvun kertomusvuoden talousarviossa ollut viimeinen momentti Alueliitoksen aiheuttamat kustannukset, kaupunginhallituksen käytettäväksi, voitiin poistaa. Puheena olevan pääluokan menojen loppusumma osoitti kaiken kaikkiaan 28 795 564 mk:n nousua kuluvan vuoden talousarvioon verraten.

Järjestyksessä kolmannen pääluokan, Palotoimi, ensimmäisen luvun, Palolaitos, palkkiomäärärahat merkittiin korotettuina. Vuokramenoihin varattiin lisäksi Lauttasaaren V.P.K:n omistamaa palokunnantalon vuokraa varten 30 000 mk ja kalliosuojan tilitysvuokran maksamiseen 14 640 mk; vuokramenoja oli kaikkiaan 1 475 232 mk. Kaluston hankintamenot arvioitiin tällä kertaa 3 564 000 mk:ksi ja vähenivät siten kuluvan vuoden vastaavasta määrästä 1 632 000 mk. Pääluokan toisen luvun, Avustukset nimisen, määrärahaan Helsingin V.P.K. sisällytettiin uutena eränä 46 843 mk palokaluksia ja liikennevakuutusmaksuja varten ja liitosalueen vapaaehtoisten palokuntien avustummääräraha korotettiin 1 080 000 mk:aan. Palotoiminnan menot nousivat yhteensä 2 547 489 mk.

Neljannen, terveydenhoidon pääluokan luvun Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto sääntöpalkkaisten virkain menoihin merkittiin valtuuston päätösten ⁴⁾ edellyttämät uuden terveyssisarenviran ja uuden päivystäjänviran palkkausmenot; palkkiomäärärahat korotettiin. Vuokramenot arvioitiin 458 928 mk:ksi, johon mm. sisällytettiin uusina erinä Oulunkylän aluelääkärin asunnon ja vastaanottohuoneiston sekä Alppilan

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 46. — ²⁾ S:n s. 47. — ³⁾ Ks.v:n 1945 kert. I osan s. 12 ja tämän kert. I osan s. 47. — ⁴⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 49 ja 50.

ja Vartiokylän aluelääkärien vastaanottohuoneistojen vuokria varten vastaavasti 70 560 mk, 10 668 mk ja 21 600 mk. Lämpö momentille merkittiin uutena eränä 44 340 mk Oulunkylän aluelääkärin asunnon ja vastaanottohuoneiston lämmitysmenoja varten. Kyseisen luvun tarverahojen nousu 120 000 mk:sta 400 000 mk:aan aiheutui pääasiassa ilmoituskustannusten kallistumisesta. Pientä nousua on myöskin havaittavissa momentilla Rokottaminen, mikä johtui rokotuspalkkioiden korottamisesta 15 mk:sta 20 mk:aan rokotettavaa kohden sekä rokotustilaisuudelta suoritettavan palkkion korottamisesta 100 mk:sta 200 mk:aan. Lukuun Terveysolojen valvonta sisällytettiin kaksi uutta momenttia, Tilapäistä työvoimaa ja Valistustilaisuuksien järjestelykuluja liitosalueella, joista edelliselle merkittiin käyttövaroja 5 445 mk ja jälkimmäiselle 20 000 mk. Maidontarkastamon luvusta poistettiin edellisen talousarvion vastaavan luvun viimeinen momentti Koe-eläinten ostot ja hoito ja lukuun sisällytettiin uudet momentit Neuvontaja valvontatyö tuotantopaikoilla sekä Hygieninen tarkastus, joista edellisen osalle arvioitiin 219 274 mk ja jälkimmäisen osalle 1 121 800 mk. Kyseisen luvun menoista nousivat huomattavimmin kalustonhankintamenot, joihin mm. sisällytettiin 250 000 mk auton hankkimista varten. Maidontarkastamon menot nousivat kaikkiaan 2 224 055 mk eli 3 898 834 mk:aan. Asuntojentarkastus luvun menoista puheen ollen merkittiin sääntöpalkkaisten virkain määrärahat huomioonottaen valtuuston päätös ¹⁾ kahden apulaistarkastajanviran vakinaistamisesta. Samoin merkittiin luvussa Tuberkuloosihuolto huoltotoimiston sääntöpalkkaisten virkain tilille valtuuston päätöksen ¹⁾ edellyttämät eräiden virkojen vakinaistamisesta johtuvat palkkausmenot. Viimeksi mainitun luvun nimikkeeseen Asuntolat tilapäisen työvoiman käyttövaroihin sisällytettiin varat isännöitsijän, osastonhoitajattaren ja sairaanhoitajattaren palkkaamiseen koko vuodeksi vastaavasti 109 140 mk:n, 84 360 mk:n ja 77 040 mk:n erinä, joten momentin summa nousi 15 000 mk:sta 285 540 mk:aan. Momentti Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet oli uusi ja varattiin sitä varten 60 000 mk. Samoin luvun nimikkeeseen Parantolahoito viimeinen, 750 000 mk:n suuruinen momentti, Röntgenkojeet, oli uusi ja käsitti varat toisen pienoiskuvauskoneen hankkimiseen tuberkuloosihuoltotoimistoon. Järjestyksessä seuraava luku, Sielullisesti sairaiden huoltolaitokset, sisälsi alanimikkeinä edellisen talousarvion luvut Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema, Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto, Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti ja Sielullisesti sairaiden miesten keskuskoti. Määrärahojen suurin lisäys oli havaittavissa nimikkeiden Naisten keskuskoti ja Miesten keskuskoti ruokintamäärärahoissa, jotka nousivat edellisen osalta 173 375 mk:sta 312 075 mk:aan ja jälkimmäisen osalta 118 625 mk:sta 213 525 mk:aan. Kouluhammasklinikan sääntöpalkkaisten virkain menot merkittiin huomioonottaen valtuuston päätös ²⁾ viiden siivoojanviran vakinaistamisesta. Sitä vastoin tilapäisen työvoiman käyttövaroihin varattiin ainoastaan 78 000 mk entisen 357 160 mk:n asemesta. Veneeristen tautien poliklinikkain menojen suurin nousu tapahtui momentilla Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet, jotka nousivat 1 500 000 mk eli 2 500 000 mk:aan. Järjestyksessä seuraavaan, puheena olevan neljännen pääluokan lukuun Äitiys- ja lastenneuvolat, yhdistettiin kertomusvuoden talousarvion luvut Äitiysneuvola ja Malmin terveydenhuoltotoimisto sekä pääluokasta Lastensuojelu Lastenhoidon neuvonta-asemat niminen luku. Luvun sääntöpalkkaisten virkain määräraha otettiin huomioon valtuuston päätöksen ³⁾ eräistä näiden neuvolain virkajärjestelyistä. Tilapäisen työvoiman käyttövarat, joihin mm. merkittiin lasten- ja äitiysneuvoloiden valvovan lääkärin palkkio valtuuston päätöksen ³⁾ määrin, nousivat kaikkiaan 2 379 280 mk:aan kertomusvuoden vastaavan määrän ollessa 1 268 824 mk. Vuokramenoihin jouduttiin sisällyttämään useita uusia pienehköjä vuokraeria, joista myöskin osittain johtui lopullisten vuokramenojen nousu 519 880 mk:aan. Luvussa Desinfioimislaitos merkittiin sääntöpalkkaisten virkain tilille valtuuston päätöksen ⁴⁾ edellyttämät eräiden virkain vakinaistamisesta johtuvat palkkausmenot. Tilapäisen työvoiman tarpeen vähennyttyä mm. merkittiin varat entisen 8 mies- ja 8 naisdesinfioitsija-apulaisen asemesta 5 mies- ja 4 naisdesinfioitsija-apulaisen palkkaamiseen. Momentin menojen arviot summa osoitti 731 940 mk oltuaan edellisessä talousarviossa 1 000 000 mk. Vuokramenoihin lisättiin uusi 31 000 mk:n erä Viipurinkadun 20:ssä olevan desinfioimislaitoksen vuokran maksamiseen. Momentti Vedenkulutus oli uusi ja

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 51. — ²⁾ S:n s. 53. — ³⁾ S:n s. 54. — ⁴⁾ S:n s. 55.

6 000 mk:n suuruinen. Luvusta Avustukset poistettiin momentti Unioninkadun silmäpoliklinikka ja määrärahaa Diakonissalaitokselle korvaus alennuksen poistamisesta vedenkulutuksesta, kaupunginhallituksen käytettäväksi, korotettiin 30 000 mk eli 65 000 mk:aan. Pääluokan viimeisen luvun käsittävät kaupunginhallituksen käyttövarat merkittiin entisen, 100 000 mk:n, suuruiseksi.

Viidennen pääluokan, Sairaanhoidon, suhteen on mainittava, että sairaanhoitomenot nousivat huomattavasti, 79 386 651 mk, kuluvan vuoden talousarvioon verraten, mikä johtui mm. osittain siitäkin, että eri sairaalain hoitopaikkojen lukumäärää lisättiin mahdollisuuksien mukaan. Luvun Sairaalahallitus palkkiomäärärahoissa otettiin huomioon puheenjohtajan vuosipalkkio valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti korotettuna ja samoin jäsenten kokouspalkkiot korotettuina. Eri sairaalain, joihin nyt myöskin liitettiin v:n 1946 talousarviossa lukuun Erinäiset sairaanhoitomenot sisällytetty Malmin sairaala omana erillisenä lukuna, tilapäisen työvoiman määrärahoissa Marian sairaalan kohdalla korotettiin lääkintäopillisista tutkimuksista maksettavia palkkioita, korotettiin III-vuosikurssin oppilaiden lukumäärä 30:stä 38:aan sekä sisällytettiin uutena eränä tarvittavat varat yhden 1 700 mk:n peruspalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamiseen koko vuodeksi sekä samoin uutena eränä varat vahtimestarille tiedotuskirjeiden perille toimittamisesta suoritettavan kertapalkkion maksamiseen; kulkutautisairaalan kohdalla mm. merkittiin tarvittavat varat 12 ylimääräiselle lastenhoitajalle entisten 6:n asemesta, 18 oppilasharjoittelijalle entisten 12:n asemesta ja 2 lämmittäjälle entisen yhden asemesta; Kivelän sairaalan kohdalla otettiin huomioon varat korvatautien osastolle palkattavaa lääkäriä varten ja sairaalan poliklinikan, jossa iltapäivävastaanottoja oli nyt kolme kertaa viikossa, apulaislääkärien lukumäärä korotettiin 1:stä 2:een, merkittiin uutena eränä varat yhden apulaislääkärin palkkaamiseen mielitautiosaston poliklinikalle sekä palkkausmenot yhtä toimistoapulaista varten edellisen vuoden 2:n asemesta ja uutena eränä varat yhden asentajan palkkaamiseen, molemmat viimeksi mainitut koko vuodeksi; edelleen Nikkilän sairaalan kohdalla otettiin huomioon varat puhelimenhoitajien vapaa-päiväsijaisten palkkaamiseen; ja tuberkuloosisairaalan kohdalla merkittiin uutena eränä yhden apulaislääkärin palkkausmenot koko vuodeksi sekä kahden 1 100 mk:n peruspalkkaisen siivoojan palkkausmenot samaksi ajaksi. Huomattavin määrärahojen lisäys tapahtui sairaalain lämpö- ja ruokintamäärärahoissa, joista edellisten nousu oli Marian sairaalan osalta 4 442 350 mk, kulkutautisairaalan osalta 3 761 150 mk, Kivelän sairaalan osalta 4 443 000 mk, Nikkilän sairaalan osalta 7 852 000 mk, tuberkuloosisairaalan osalta 2 898 500 mk ja Malmin sairaalan osalta 1 647 000 mk; ruokintapäiväkustannukset merkittiin kaikissa muissa sairaaloissa 40 ja 43 mk:sta korotettuina 50 mk:ksi paitsi maaseudulla sijaitsevassa Nikkilän sairaalassa, jossa kustannukset nousivat 30 mk:sta 38 mk:aan. Lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden menot nousivat eniten Marian ja Kivelän sairaaloissa ja olivat edellisessä 1 851 250 mk ja jälkimmäisessä 3 745 000 mk. Vielä mainittakoon Kivelän sairaalan kalustonhankintamenot, jotka olivat yli 2 milj. mk suuremmat kuin edellisenä vuonna eli 3 060 000 mk, ja Nikkilän sairaalan perhehoitomaksut, jotka nyt arvioitiin potilasta kohden 14 400 mk:ksi entisen 10 200 mk:n asemesta, joten momentin loppusumma nousi 3 600 000 mk:aan. Erinäiset sairaanhoitomenot lukuun sisältyvän sairaanhoitajatarvoudun ruokintakustannusten määräraha nousi 627 600 mk edelliseen vuoteen verraten. Saman luvun nimikkeeseen Erinäiset menot sisältyviä eri sairaalain ja laitosten kannatuseriä oli kustannusten nousun vuoksi myöskin korotettava. Siten mm. momentin Sairaalamaksuja Suomen punaisen ristin sairaalaan lisäys oli 1 987 500 mk ja Boijen sairaalan ja synnytyslaitoksen määräraha korotettiin 162 000 mk eli 810 000 mk:aan. Edellisessä talousarviossa ollut momentti Naistenklinikka muutettiin Yliopiston klinikat nimiseksi, johon merkittiin tarvittavat varat Naistenklinikkaa varten sekä uusi erä lastenklinikkaa varten, joten momentin määräraha nousi edellisen vuoden 4 500 000 mk:sta 6 375 000 mk:aan. Sairaanhoidon viimeisen luvun käsittäviin kaupunginhallituksen käyttövaroihin varattiin 500 000 mk.

Kuudennessa pääluokassa, Huoltotoimi, menojen loppusumman lisäys oli 29 478 666 mk kertomusvuoden vastaavaan summaan verraten. Edullisena seikkana on kuitenkin todettava, että suotuisasta työmarkkinatilanteesta johtuen on avoimessa huollossa olevien henkilöiden lukumäärä pysynyt edelleen erittäin alhaisena, joskin avunsaajien avus-

¹⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 6.

tuseriä on ollut huomattavasti korotettava. Samoin laitoshuollon aiheuttamat kustannukset ovat kohonneet. Pääluokan ensimmäisen luvun Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto palkkiomäärärahat merkittiin korotettuina; sääntöpalkkaisten virkain määrärahaan osoitettiin tarvittavat varat valtuuston eräiden tilapäisten virkain vakinaistamista koskevan päätöksen ¹⁾ toteuttamiseksi. Tilapäisen työvoiman määrärahaan merkittiin tällä kertaa tarvittavat varat 6 huoltokansliaa varten entisten 8:n asemesta, rekisterikanslian osalta poistettiin kaikki kolme toimistoapulaisentointia, joten määrärahojen summa tältä erältä aleni 241 600 mk:sta 40 000 mk:aan, irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian kohdalla poistettiin niinkään 3 vanhemman kodissakävijän tointa ja 1 toimistoapulaisentointi ja varattiin tarvittavat varat ainoastaan siivoojan palkkaamiseen, joten tämän kanslian arviomenot alenivat 369 480 mk:sta 47 580 mk:aan. Tilapäisen työvoiman määräraha aleni kaikkiaan 1 060 880 mk eli 588 000 mk:aan. Saman luvun momenteilla Vuokra, Vedenkulutus, Lämpö, Valaistus ja Siivoaminen tapahtui muutoksia sikäli, että huoltoviraston toiminnan siirryttyä kertomusvuoden alusta lukien Helsinginkadun 24:ään viraston huoneistojen kokonaisvuokraan ennen sisältyneet menot vedenkulutuksesta, lämmöstä, valaistuksesta ja siivoamisesta oli nyt suoritettava erikseen, mikä aiheutti menojen nousun kyseisillä momenteilla. Siten momentti Vedenkulutus oli kokonaan uusi ja 16 272 mk:n suuruinen. Lämmityskuluihin osoitettiin 650 000 mk:n suuruinen erä huoltoviraston lämmityskustannuksia varten; lämmityksen aiheuttamat menot nousivat kaikkiaan 725 565 mk eli 817 300 mk:aan. Valaistusmenojen arviot summa oli 100 000 mk. Puheena olevan luvun tarverahoihin lisättiin uusi 130 000 mk:n erä puhelinmaksuja varten. Sekalaisten menojen nousun 119 936 mk:aan aiheutti tälle momentille sisällytetty Uudenmaan työlaitosliiton kannatusmaksu, jota varten osoitettiin 109 936 mk. Luvussa Kassa- ja tilitoimisto sääntöpalkkaisten virkain määrärahoissa otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ kassanhoitajan- ja toimistoapulaisentointien vakinaistamisesta. Koska asiapojan palkkaaminen toimistoon osoittautui tarpeettomaksi merkittiin tilapäisen työvoiman tilille tarvittavat varat ainoastaan siivoojan palkkaamiseen. Samoin Asiamiestoimisto luvun sääntöpalkkaisten virkain tilillä otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ eräiden virkojen vakinaistamisesta. Luvussa Kunnalliskoti laitoksi- neen merkittiin nimikkeen Yhteiset kustannukset palkkiomenot korotettuina. Huomattavimmin nousivat kyseisen nimikkeen lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden menot, joiden lisäys oli 360 000 mk kuluvan vuoden vastaavaan määrään, 140 000 mk:aan, verraten. Itse kunnalliskodin määrärahoissa merkittävimmat nousut tapahtuivat momenteilla Lämpö, Kaluston hankinta ja Ruokinta, joiden lisäykset olivat vastaavasti 3 389 600 mk, 656 000 mk ja 1 848 000 mk. Ruokintamenojen nousu aiheutui ruokintapäivähinnan korottamisesta entisestä 20: 40 mk:sta 26 mk:aan. Samaan lukuun sisältyvät työlaitoksen ruokintakustannukset korotettiin niinkään 20: 40 mk:sta 26 mk:aan ruokintapäivää kohden ja ruoanvalmistuskustannukset 2 mk:sta 4 mk:aan ruokintapäivää kohden, joten viimeksi mainitun laitoksen ruokintamenot nousivat 672 000 mk:sta 900 000 mk:aan. Työlaitoksen lämmityskulut arvioitiin tällä kertaa 1 480 000 mk:ksi entisen 919 800 mk:n asemesta. Tilapäisen työvoiman määräraha voitiin poistaa. Kunnalliskodin tuotantolaitoksiin kuuluvan pesulaitoksen menoista lämmityskulut muodostivat suurimman menoerän ja nousivat edellisen vuoden 1 100 000 mk:sta 1 760 000 mk:aan. Luvun Tervalammen työlaitos ja maatila nimikkeen Työlaitoksen menot palkkiomäärärahat merkittiin korotetuksi määrin. Tilapäisen työvoiman tilille mm. osoitettiin 12 000 mk:n erä lisäpalkkion maksamiseen sairaanhoitajattarelle naisosaston hoidosta. Ruokintakustannusten arvioitiin nousevan 1 168 000 mk:aan entisestä 766 500 mk:sta ruokintakustannusten noustua 20 mk:sta 32 mk:aan ruokintapäivää kohden. Ruokintamenojen yhteydessä mainittakoon, että hoidokkien lukumäärässä ei kertomusvuonna tapahtunut muutoksia, mutta viranhaltijain lukumäärä väheni 5:llä eli 10:een. Utteruusrahojen kohdalla merkittävä nousu 160 000 mk:sta 240 000 mk:aan johtui kuntoisuus- pisteen arvon korottamisesta 40 pennistä 60 penniin. Kyseisen luvun toisen nimikkeen, Maatilan menot, tilapäisen työvoiman tilille osoitettiin tällä kertaa tavallista suurempi erä, 350 000 mk, satunnaisen miespuolisen työvoiman palkkaamista varten, koska kesäisin mieshoidokkien lukumäärä väheni laitoksessa huomattavasti. Tervalammen maatilan menojen osalta tilapäisen työvoiman määräraha lisääntyi yhteensä 178 020 mk. Maatilan

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 62.

menoista puheen ollen mainittakoon vielä, että sen momentille Kustannukset mm. varattiin 400 000 mk uuden kuorma-auton ostoon ja 970 000 mk ns. pikkunavetan uusimiskustannuksia varten. Kyseisen momentin lisäys oli 1 095 050 mk eli momentti kokonaisuudessaan 6 804 854 mk:n suuruinen. Työtupien toiminta on ollut supistettua edelleenkin, jo siitäkin syystä, että suurin osa työtupien huonetiloista on luovutettu huoltovirastolle kertomusvuoden alusta lukien. Luvun palkkiomäärärahat merkittiin korotettuina; sääntöpalkkaisten virkain tilille osoitettiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaiset, eräiden tilapäisten virkain vakinaistamista koskevat palkkausmenot. Sitä vastoin tilapäisen työvoiman menoihin merkittiin ainoastaan työtupien A-osaston kohdalla tarvittavat varat yhden varastonhoitajan ja yhden siivoojan palkkaamiseen, mikä aiheutti momentin vähenemisen entisestä 511 260 mk:n määrästä 117 600 mk:aan. Huoneiston supistumisesta johtuen vuokramenot arvioitiin tällä kertaa 587 052 mk:ksi; samasta syystä vähennettiin hoidokkien lukumäärää 250:stä 200:aan sekä työntekijäin lukumäärää 50:stä 40:een. Edellä mainituista vähennyksistä huolimatta työtupien ruokintakustannukset nousivat kuitenkin 710 000 mk eli 2 835 000 mk:aan sekä työntekijäin palkkamenot 225 000 mk eli 4 800 000 mk:aan; huomattakoon, että hoidokkien työpäiväpalkka korotettiin 45 mk:aan työpäivää kohden entisestä 39 mk:sta ja työntekijäin palkka 175 mk:aan entisestä 110 mk:sta. Työtupien menot osoittivat yhteensä 1 612 220 mk:n lisäystä. Puheena olevan pääluokan luvun Hoito huoltolautakunnalle kuulumattomissa laitoksissa ja yksityisissä kodeissa sekä suoranaisia avustuksia menojen loppusumman lisäys oli 15 330 000 mk ja johtui pääasiallisesti sairaalahoitomenojen lisääntymisestä 14 700 000 mk:sta 20 465 000 mk:aan ja suoranaisten avustusten lisääntymisestä 24 000 000 mk:sta 33 000 000 mk:aan. Yksityiskotihoitoa varten tarvittavat varat alennettiin 30 000 mk:aan 150 000 mk:sta, koska mahdollisuudet yksityiskotihoitoon alueliitoksen johdosta osoittautuivat oletettua pienemmiksi. Pääluokan viimeisen luvun sisältävät kaupunginhallituksen käyttövarat merkittiin tälläkin kertaa 1 000 000 mk:ksi.

Menosäännön seitsemännen pääluokan, nimeltä Lastensuojelu, menot lisääntyivät 9 207 886 mk. Kertomusvuonnakin on, kuten tätä lähinnä aikaisempinakin vuosina jälleen korostettava sitä, että lastensuojelulautakunnan työn laajentuminen monille lastensuojelutoiminnan eri aloille sekä lisäksi henkilö- ja palveluskunnan 8 tunnin työaikaan siirtyminen lisäsivät osaltaan melkoisesti lastenhuoltotoiminnan menoja. Luvun Lastensuojelulautakunta palkkiomäärärahat nousivat kaikkiaan 355 350 mk:aan. Huomattavin lisäys tapahtui maaseutuasiamiesten palkkioissa, jotka nousivat 40 000 mk:sta 160 000 mk:aan. Lisäksi varattiin palkkiovaroihin uusi 50 000 mk:n erä mahdollisia valiokunnan ja kenttähenkilökunnan kokouksia varten. Sääntöpalkkaisten virkain menoja arvioitaessa otettiin huomioon valtuuston päätös ²⁾ yhden kanslianhoitajan-, yhden kodissakävijän- ja neljän toimistoapulaisenviran perustamisesta. Sitä vastoin tilapäisen työvoiman määräraha osoitti 365 940 mk:n vähennystä ja oli nyt 401 040 mk. Tästä määrästä mm. varattiin 12 840 mk tilapäisen toimistoapulaisen palkkaamiseen 2 kuukaudeksi lastensuojeluvirastoon ja 2 300 mk:n peruspalkkaisen kodissakävijän palkkaamiseen viraston 0—7 vuotiaiden lasten osastolle ja 1 900 mk:n peruspalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamiseen rekisteritoimistoon. Malmin toimiston osalle varattiin tällä kertaa ainoastaan 12 000 mk siivoojan palkkaamiseen koko vuodeksi. Luvun viimeinen momentti Tarverahat merkittiin 250 000 mk:aan korotettuna. Luvun Lastenhuoltolaitokset sääntöpalkkaisten virkain tilille merkittiin valtuuston päätöksen ²⁾ mukaiset, useiden tilapäisten virkain vakinaistamisesta johtuvat palkkausmenot. Määrärahassa Tilapäistyövoimaa tapahtui muutoksia eri lasten- ja koulukotien kohdalla kumpaankin suuntaan. Näistä mainittakoon Sofianlehdon pikkulastenkodin, Malmin lastenkodin ja Vastaanottokodin tarvetta varten varattujen määrärahojen aleneminen vastaavasti 1 020 420 mk:sta 336 092 mk:aan, 428 640 mk:sta 110 040 mk:aan ja 415 195 mk:sta 311 040 mk:aan sekä mm. Reijolan lastenkodin, Kullatorpan lastenkodin ja Toivolan koulukodin tarvetta varten varattujen määrärahojen kohoaminen vastaavasti 130 908 mk:sta 295 350 mk:aan, 133 880 mk:sta 218 050 mk:aan ja 90 320 mk:sta 224 400 mk:aan. Uusina erinä kyseisessä määrärahassa mainittakoon Reijolan lastenkodin kohdalla tarvittavat varat lastenkodin osuutta varten lastentarhanopettajattaren palkkaamiseen, varat apulaishoitajattaren palkkaamiseen sekä samoin 2 aputyön ja yhden pesijän palkkaus-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 63. — ²⁾ S:n s. 64.

menot, Kullatorpan lastenkodin kohdalla tarvittavat varat lastenkodin osuutta varten lastentarhanopettajattaren palkkaamiseen sekä apulaishoitajattaren palkkausmenot ja Toivolan koulukodin kohdalla tarvittavat varat alakansakoulun opettajan palkkaamiseen. Tilapäisen työvoiman menot olivat kaikkiaan 1 621 152 mk eli 692 691 mk pienemmät edelliseen talousarvioon verraten. Luvun lämpökustannukset nousivat 1 474 600 mk eli 4 991 500 mk:aan. Suurimmat lisäykset tapahtuivat Sofianlehdon pikkulasten-kodin, Vastaanottokodin ja Ryttylän koulukodin kohdalla ja olivat vastaavasti 398 000 mk, 277 000 mk ja 197 500 mk. Kalustonhankintamenot nousivat 433 800 mk ja niihin mm. sisällytettiin uusina erinä tarvittavat varat erilaisia askarteluvälineitä ja tarpeellisia huonekaluja varten. Ruokintakustannukset osoittivat lisäystä 2 523 035 mk johtuen ruokintapäivää kohden laskettujen kustannusten korottamisesta; suurin arvioitu korotus ruokintapäivää kohden oli 13 mk ja vähin 6 mk. Puheena olevan luvun kaksi viimeistä momenttia, nimittäin Eristyslaitoksen perustaminen ja Eristyslaitoksen käyttökustannukset, olivat uusia ja merkittiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti edelliselle momentille 152 290 mk ja jälkimmäiselle 523 920 mk. Kuten jo aikaisemmin mainittiin sisällytettiin kyseisen pääluokan järjestyksessä seuraava kuluvan vuoden talousarvion luku, Lastenhoidon neuvonta-asemat, Terveystenhoito nimisen pääluokan lukuun Äitiys- ja lastenneuvolat. Ottamalla huomioon todennäköisesti välttämättömät hoitomaksujen korotukset merkittiin luvussa Sijoitus yksityishoitoon, apumaksut ym. momentin Yksityishoito ja jatko-opetus määräraha 8 000 000 mk:sta 11 000 000 mk:aan korotettuna. Momentti Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon korotettiin 250 000 mk:sta 600 000 mk:aan. Hoidokkien lukumäärän mahdollisen kasvun ja hoitomaksujen kohoamisen varalta varattiin momentille Keuhkotautisten lasten hoito Droppen nimisessä lastenkodissa 2 200 000 mk entisen 1 900 000 mk:n asemesta huolimatta siitä, että hoidokkien lukumäärä oli tällä kertaa 91 entisten 102:n asemesta. Samasta syystä merkittiin momentin Tylsämielisten lasten erikoishoito ja opetus määräraha 900 000 mk:sta 1 500 000 mk:aan korotettuna. Edellyttäen, että leikkikenttä voidaan ensi kesänä avata myöskin Pirkkolaan ja että lapset saavat kaikilla kentillä kerran päivässä keitto- tai velliannoksen, varattiin momentille Lasten kesävirkestys 1 036 300 mk, johon sisällytettiin 48 200 mk suunniteltua Pirkkolan leikkikenttää varten. Momentin Aviottomat lapset kohoamisen 67 000 mk:sta 200 000 mk:aan aiheutti pääasiallisesti todistajapalkkioiden ym. tarpeellisten käyttövarojen kohoaminen. Kunnallinen lisäavustus niminen määräraha merkittiin 200 000 mk:sta 500 000 mk:aan korotettuna. Puheena olevan luvun, Sijoitus yksityishoitoon, apumaksut ym., viimeinen momentti Suojelukasvatuksessa olevien siirrot sekä alaikäisten irtolaisten lähettämisen kotikuntiinsa oli uusi ja merkittiin sille käyttövaroja 100 000 mk. Luvun menot lisääntyivät kaikkiaan 5 242 300 mk. Lastenhuoltolaitosten tilain suhteen mainittakoon, että Toivoniemen samoin kuin Ryttylän ja Siltalan tiloista maanhankintalautakunnalle luovutettujen alueiden johdosta Toivoniemen tilan viljelty pinta-ala väheni 47 ha:sta 20 ha:iin ja metsäalueen laajuus 180 ha:sta 110 ha:iin sekä Ryttylän ja Siltalan tilain viljelty pinta-ala 96 ha:sta 42 ha:iin ja metsäalue 113 ha:sta 29 ha:iin. Eniten vähenivät Ryttylän ja Siltalan tilain arviomenot, joiden kohdalla vähennys oli 1 509 057 mk. Avustukset nimiseen lukuun sisältyviä yksityisten yhdistysten ja laitosten avustuseriä korotettiin kaikkia tasapuolisesti n. 25 % lukuunottamatta Maitopisarayhdistykselle osoitettua erää, koska yhdistyksen toiminnan pääosa kuului terveydenhoitolautakunnalle ja yhdistyksen lastensuojelulautakunnalta saama avustus kertomusvuonna oli suhteellisen korkea muihin avustettuihin yhdistyksiin verraten. Kyseisen yhdistyksen avustamiseksi osoitettu korotus oli ainoastaan 960 mk ja täten määräraha nousi kaikkiaan 393 000 mk:aan. Erillisenä lukuna pääluokkaan sisältyvät kaupunginhallituksen käyttövarat merkittiin 100 000 mk:sta 150 000 mk:aan korotettuna.

Erinäiset sosiaaliset tehtävät nimisen kahdeksannen pääluokan toisen luvun, Työnvälityslautakunta ja sen toimisto suhteen mainittakoon, että työnvälitystoiminnan nyttemmin ainakin osittain vapauduttua sota-ajan sille asettamista rajoituksista, mm. työvoiman säännöstelystä, on tarmokkaasti kiinnitetty huomiota työnvälityksen kehittämiseen. Henkisen työn osasto, joka samalla toimii koko maata käsittävänä Henkisen työn välityskeskusena, on jälleen ryhtynyt jatkamaan jo ennen sotaa aloitettua kiinteätä

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 65.

yhteistyötä ylioppilasarjestöjen kanssa, joiden piirissä toimii erikoinen työnvälitystomiston palkkaama ylioppilaiden paikanvälittäjä. Samoin on tarmokkaasti edelleen kehitetty jo aloitettua ammatinvalinnan ohjausta, koska toistaiseksi on luovuttava erikoisosaston perustamisesta tässä mielessä. Työnvälitystomiston nykyistä toimintaa silmällä pitäen merkittiin sääntöpalkkaisten virkain tilille tarvittavat käyttövarat valtuuston useiden tilapäisten virkain siirtämistä sääntöpalkkaisiin virkoihin koskevan päätöksen ¹⁾ toteuttamiseksi, mikä kohotti kyseistä palkkatiliä 771 753 mk eli 2 216 065 mk:aan, mutta aiheutti tilapäisen työvoiman määrärahan alenemisen 1 355 592 mk huolimatta siitä, että viimeksi mainittuun määrärahaan mm. sisällytettiin uusina erinä varat psykologin apulaisen, 6 toimistoapulaisen, ylioppilasvälityksen hoitajan ja yhden siivoojan palkkaamiseen. Tilapäisen työvoiman käyttövarat olivat 1 536 748 mk. Puheena olevan luvun momenteilla Vuokra, Lämpö ja Siivoaminen aiheuttivat menojen vähäistä nousua osaltaan Mariankadun 5:ssä olevaa taloa koskevat uudet erät. Tarverahoihin merkittiin tällä kertaa myöskin matkakuluja varten 30 000 mk. Kyseisen luvun kalustonhankintamenot, jotka muodostivat luvun viimeisen ja uuden momentin, merkittiin 231 770 mk:n suuruisiksi. Luvun Työttömyyden aiheuttamat erinäiset toimenpiteet ainoa momentti, Kaupunginhallituksen käyttövarat työttömyyden varalta, merkittiin entisin, 1 000 000 mk:n määrin. Luvun Yleishyödyllisten tarkoitusten määrärahat ainoa momentti Apurahoja yleishyödyllisille yrityksille ja laitoksille, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, merkittiin 1 000 000 mk:sta 1 250 000 mk:aan korotettuna. Puheena olevan päälukuun menot lisääntyivät kaikkiaan 7 635 749 mk, mikä lisäys melkein kokonaisuudessaan, 7 224 091 mk:n suuruisena, kohdistui Urheilu- ja retkeily nimiseen lukuun. Huomattavimmat lisäykset mainitussa luvussa tapahtuivat Kansanpuistot ja Urheilulaitokset nimisissä nimikkeissä, joista edellisen lisäys oli 2 426 717 mk ja jälkimmäisen lisäys 4 441 264 mk. Kansanpuistojen menot lisääntyivät tilapäisen työvoiman osalta 487 417 mk, johon mm. sisältyi tarvittavat uudet erät Pihlajasaareissa ja Hietarannassa suoritettavia sekalaisia töitä varten. Sääntöpalkkaisten virkain määrärahaa laskettaessa otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ vahtimestarin- ja toimistoapulaisentoimen perustamisesta urheilu- ja retkeilytoimistoon. Nimikkeen kalustonhankintamenot nousivat 178 700 mk ja korjausten määräraha korotettiin 876 200 mk:sta 1 119 930 mk:aan. Suurin määrärahan nousu, 746 000 mk:n määräinen, tapahtui nimikkeen momentilla Uudisrakennukset, johon mm. Korkeasaaren eläintarhan kahta uudisrakennusta varten merkittiin yhteensä 795 000 mk. Nimikkeen Urheilulaitokset, kertomusvuoden talousarviossa Urheilu- ja pallokentät nimisenä nimikkeenä esiintyvän, menoissa ilmennyt yli 4 milj:n mk:n lisäys johtui eri momenteilla tapahtuneista määrärahan nousuista. Näistä mainittakoon momentille, Urheilukenttien järjestysmiehet, Vallilan kentän, Hesperian jääkiekko- ja luistinradan ja Haapaniemen luistinradan kohdalle merkityt uudet erät. Ratsastushallia ja ratsastuskenttiä koskevan momentin menot nousivat 478 304 mk eli 1 346 884 mk:aan. Lisäksi merkittiin nimikkeeseen kaksi uutta momenttia, Kunnallinen urheiluneuvonta ja Kunnallinen retkeilytoiminta, edellinen 225 000 mk:n ja jälkimmäinen 100 000 mk:n käyttövaroin. Puheena olevan nimikkeen, Urheilulaitokset, korjaus- ja kunnossapitomenoihin sisältyvä momentti Uimalaitokset, soutu- ja ratsastusstadion, velodromi, urheilupaviljongit ym. kohosi 853 300 mk eli 2 184 900 mk:aan ja momentille Liitosalueiden urheilukenttien ja uimarantain ym. rakennukset merkittiin tarvittavat varat Haagan urheilukenttää sekä Kulosaaren, Lauttasaaren ja Munkkiniemen urheilukenttiä ja uimarantoja varten. Edelleen määrärahan Urheilu- ja pallokenttien, hiihto- ja kelkkamäkien sekä luistin- ja ratsastusratojen ym. korjaus ja kunnossapito vanhalla kaupunkialueella menot lisääntyivät 630 000 mk ja liitosaluetta varten vastaavat menot korotettiin 2 000 000 mk:sta 3 000 000 mk:aan. Käpylän ravi-radalla suoritettavia töitä varten osoitettiin 50 000 mk:n määräraha. Korvaus rakennustoimiston yleiskustannuksista merkittiin 1 055 950 mk:ksi ja momentti Herttoniemen hyppymäen valaiseminen poistettiin. Kyseisen luvun viimeiseen nimikkeeseen, Avustukset, sisältyviä eri voimistelu- ja urheiluseuroille jaettavia avustuspäämäärärahoja korotettiin n. 25 %. Nimikkeen momentit Lasten- ja varhaisnuorison voimistelu- ja leikkityön edistäminen ja Voimisteluseurojen työn tukeminen yhdistettiin momentiksi Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukeminen ja viimeinen momentti,

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 66.

Partiojärjestöjen Helsingin osastojen avustaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi, voitiin poistaa. Kansanhuoltolautakunta ja sen toimisto luvun momenteilla tapahtui muutoksia kumpaankin suuntaan aiheuttaen menojen lopullisen summan vähenemisen 1 768 444 mk eli 38 445 004 mk:aan. Palkkiomäärärahojen vähäinen nousu johtui valtuuston päätökseen ¹⁾ perustuen lasketuista palkkiomaksuista. Painatus- ja sidontamenot merkittiin 300 000 mk:sta 800 000 mk:ksi korotettuna. Suurin nousu, 4 000 360 mk:n määräinen, tapahtui tilapäisen työvoiman tilillä, jolta suoritetaan kansanhuoltotoimiston koko henkilökunnan palkkaus. Määrärahan kohoamiseen vaikutti tuntuvimmin tarvittavien varojen merkitseminen Haagan ja Kulosaaren ostokorttikanslioita varten sekä yli 1 milj. mk:n varaus 20 toimistoapulaisen palkkaamiseen 9 kuukauden ajaksi jalkineiden jakelua ja ennakolta arvaamattomia tehtäviä varten. Eri osastojen kohdalla tapahtuneissa määrärahojen muutoksissa otettiin huomioon kaupunginhallituksen asianomaisia virkoja koskevat päätökset palkkojen korotuksista, virkojen uudelleenjärjestelyistä ym.; lukumäärältään eniten muutoksia tapahtui toimistoapulaisten viroissa, joita muuteltiin ja siirreltiin osastoilla tarpeen mukaan. Lisäksi mainittakoon, että kansliaosaston kohdalla varattiin uusi 70 020 mk:n erä kirjaajan apulaisen ja uusi 86 040 mk:n erä autonkuljettajan sekä tarvittavat varat kahden uuden siivoojan palkkaamiseen; lisäksi osaston lähettien lukumäärä korotettiin 4:stä 5:een. V:n 1946 talousarviossa erillisinä osastoina esiintyneet ravintolaosasto ja laitososasto yhdistettiin kaupunginhallituksen päätökseen nojautuen Laitos- ja ravintola-osastoksi, jossa osastonjohtajan virka korotettiin 24 palkkaluokkaan. Maatalousosaston kohdalla varattiin tarvittavat varat, 98 100 mk, tarkkailijan palkkaamiseen osastolle; samoin merkittiin kaupunginhallituksen päätöksen edellyttämät määrät, 135 720 mk:n erä ja 103 860 mk:n erä, vastaavasti Malmin ja Oulunkylän ostokorttikanslian menoihin polttoainetarkkailijan palkkaamista varten. Haagan ostokorttikansliaa ja Kulosaaren ostokorttikansliaa varten osoitettiin kaupunginhallituksen päätökseen nojautuen nyt ensimmäistä kertaa määrärahat ja arvioitiin ensimmäistä ostokorttikansliaa varten menoja 436 740 mk ja jälkimmäistä varten 181 920 mk. Polttoainepäällikön osaston menoihin sisällytettiin uutena eränä kaupunginhallituksen päätöksen edellyttämä määrä, 311 400 mk, 3 sopimuspalkkaisen polttoainetarkkailijan palkkaamiseen. Tuntuvin menojen vähennys tapahtui kyseisen luvun viimeisellä momentilla Toimenpiteet kaupungin polttoainetarpeen tyydyttämiseksi, joka valtuuston päätöksen ²⁾ mukaisesti alennettiin 10 000 000 mk:sta 3 500 000 mk:aan. Koska väestönsuojelulautakunnat katsottiin vielä edelleenkin tarpeellisiksi ainakin suuremmissa asutuskeskuksissa oli v:n 1947 talousarviossa otettava huomioon myöskin väestönsuojelulautakunnan tarvitsemat käyttövarat. Väestönsuojelulautakunta nimisen luvun arvioidut menot supistuivat tällä kertaa kuitenkin entisestä 130 900 mk:sta 76 050 mk:aan; momentti Tilapäistä työvoimaa voitiin poistaa. Työasiainlautakunnan, kertomusvuoden talousarviossa Työvoimalautakunta nimisen, jonka tehtäviä on suuresti lisännyt mm. se, että lain, joka määrää rehellistä ja hyödyllistä työtä vieroksuviiden henkilöiden määräämisen valtion toimesta järjestettyyn työpaikkaan, alaisten henkilöiden työsuhteiden jatkuva valvominen kuuluu lautakunnalle, menot ylittivät tuntuvasti, 1 031 702 mk:n määrin, kertomusvuoden menot. Luvun menojen suurin nousu, 204 060 mk:sta 1 044 810 mk:aan eli 840 750 mk:n suuruisen, tapahtui tilapäisen työvoiman tilillä, johon sisällytettiin uusina erinä varat tarkastajan, tarkastajan apulaisen, toimistoapulaisen, vahtimestarin ja siivoojan palkkaamiseen; lisäksi korotettiin toimentajien lukumäärä 1:stä 3:een. Palkkiomäärärahoihin merkittiin 62 600 mk:n lisäys ja tarverahojen loppusumma korotettiin 25 000 mk:sta 42 200 mk:aan. Uusina momentteina sisältyivät lukuun Kesälomasijaiset, Vuokra, Lämpö ja Valaistus vastaavasti 45 652 mk:n, 35 000 mk:n, 25 000 mk:n ja 3 000 mk:n käyttövaroin. Luvun Asutuslautakunta menot supistuivat tällä kertaa 19 100 mk:aan vastaavan määrän ollessa 653 140 mk edellisessä talousarviossa. Luvun määrärahat Tilapäistä työvoimaa, Vuokra ja Siivoaminen poistettiin. Luvun Kansaneläkelaisa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuudet ainoalle momentille merkityt kansaneläkelaitokselle tulevat korvaukset arvioitiin 1 000 000 mk:ksi korotetuksi määrin. Raittiusvalistuslautakunnan menot nousivat 211 925 mk, josta raittiusvalistustoimintaan käytettyjen menojen osuus oli 150 000 mk eli kyseisen momentin sum-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 10. — ²⁾ S:n s. 68.

ma 250 000 mk. Pääluokan viimeinen luku, Avustukset, oli uusi ja sen ainoalle momentille merkittiin 100 000 mk:n käyttövarat Tervalammen raittius- ja varhaisnuorisotyöopiston lomakotia varten.

Opetustoimen pääluokkaan, järjestyksessä yhdeksänteen, sisältyvien eri opetuslaitosten menojen suhteen mainittakoon seuraavaa. Oppilaiden lukumäärän arvioitiin v. 1947 suomenkielisissä kansakouluissa nousevan n. 14 000:een ja ruotsinkielisissä kansakouluissa n. 4 000:een. Suomenkielisten ja ruotsinkielisten kansakoulujen sääntö-palkkaisten virkain menoihin sisällytettiin useiden tilapäisten virkain vakinaistamisesta ja eräiden uusien virkain perustamisesta johtuvat valtuuston päätösten ¹⁾ mukaiset menoerät, jotka aiheuttivat ensiksi mainitun luvun määrärahasa 985 133 mk:n ja jälkimmäisen luvun määrärahasa 2 365 205 mk:n suuruisen korotuksen. Tilapäisen työvoiman momentilla on suomenkielisten kansakoulujen kohdalla havaittavissa määrärahan vähäistä alenemista, yhteensä 186 900 mk, kertomusvuoden vastaavasta määrästä, 5 666 900 mk:sta, siitä huolimatta, että mainittuun määrärahaan sisällytetyin erän, Koulun järjestämä vapaa varhaisnuorisotoiminta, entinen määrä, 150 000 mk, nyt korotettiin 600 000 mk:aan ja lisäksi varattiin tilille uusi 40 000 mk:n erä opettajille ammattikurssien järjestämiseksi. Ruotsinkielisten kansakoulujen tilapäisen työvoiman menot sitä vastoin nousivat 1 686 880 mk:sta 2 241 600 mk:aan. Määrärahaan mm. sisällytettiin uusina erinä veistoesimiehen palkkausmenot, opettajien kurseja varten 15 000 mk ja muuta ylimääräistä työvoimaa varten 20 000 mk. Koulujen vapaa-ajan toiminnasta suoritettavat palkkiot korotettiin 30 000 mk:sta 150 000 mk:aan. Molempien koulujen vuokramenojen nousu, joka suomenkielisten kansakoulujen osalta oli 360 360 mk:n suuruinen eli lopulliset menot 11 016 560 mk ja ruotsinkielisten kansakoulujen osalta 399 522 mk:n suuruinen eli lopullisesti 3 535 230 mk, johtui pääasiallisesti liitosalueen koulutalojen vuokramenoista. Tuntuvin menojen nousu kohdistui lämmitysmenoihin, jotka suomenkielisten koulujen osalta nousivat edellisen talousarvion määrästä 7 037 000 mk eli 16 178 000 mk:aan ja ruotsinkielisten koulujen osalta 2 833 200 mk eli 6 056 000 mk:aan. Myöskin suomenkielisten koulujen koulutarvikemenot nousivat 2 080 000 mk:sta 4 000 000 mk:aan. Ruokakustannusten vuoksi oli edelleen molempien koulujen määrärahaa, Suoranaiset avustukset, korotettava, edellisen 20 290 000 mk:sta 25 480 000 mk:aan ja jälkimmäisen 5 068 000 mk:sta 7 302 000 mk:aan. Samoin oppilaiden kesävirikystykseen varattuja käyttövaroja korotettiin suomenkielisten koulujen kohdalla 1 700 000 mk ja ruotsinkielisten koulujen kohdalla 380 000 mk, joten menot olivat vastaavasti 5 000 000 mk:n ja 1 140 000 mk:n suuruiset. Suomenkielisten koulujen luvusta poistettiin Kulosaaren suomenkielisen valmistavan koulun menomomentti sekä samoin luvusta Kansakoulujen yhteiset menot menomomentti Tilapäistä työvoimaa. Uusina momentteina sisällytettiin viimeksi mainittuun lukuun määrärahat Opetuselokuvatoiminnan kehittäminen 160 000 mk:n, Unioninkadun silmäpoliklinikka 52 000 mk:n ja Samfundet folkhälsan i Svenska Finland nimiselle järjestölle ruotsinkielisten lasten psykiatrisen huollon hoitamisesta 80 000 mk:n suuruisina. Lukujen Suomenkielinen työväenopisto ja Ruotsinkielinen työväenopisto kertomusvuoden talousarvion momenttiin Kaluston hankinta sisältyneet opetusvälineitä ja kirjastoa varten osoitetut varat merkittiin nyt erilliseksi menomomentiksi Opetusvälineet ja kirjasto. Lisäksi varattiin suomenkielisen työväenopiston tilapäisen työvoiman tilille valtuuston päätöksen ²⁾ mukaisesti 30 300 mk apulaislämmittäjän palkkaamiseen. Valtuuston tekemät päätökset ³⁾ virkaja palkkajärjestelyistä vaikuttivat lisäävästi luvun Ammattiopetuslaitosten johtokunta, luvun Yleiset ammattikoulut nimikkeiden Yleinen ammattikoulu ja Kirjapainokoulu, luvun Ammatteihin valmistavat koulut nimikkeiden Valmistava poikain ammattikoulu ja Valmistava tyttöjen ammattikoulu sekä luvun Kotitalouslautakunta useimpiin palkkamenoihin. Tuntuvin nousu tapahtui Valmistavan poikain ammattikoulun kalustonhankintamenoissa, jotka nousivat 107 000 mk:sta kaikkiaan 2 792 795 mk:aan, johtuen tämä valtuuston päätöksestä ³⁾ yli 2 milj. mk:n varaamisesta koneiden ja työkalujen hankkimiseksi; koulun oppilasruokalan käyttövaroja korotettiin 490 000 mk eli 665 000 mk:aan. Lukuun Ammattioppilaslautakunta sisällytettiin uusi momentti Sääntöpalkkaiset virat, jolle merkittiin palkkausmenoja 18 600 mk. Lastentarhojen menot nousivat

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 70—72. — ²⁾ S:n s. 73. — ³⁾ S:n s. 74.

3 150 510 mk, mikä lisäys melkein kokonaan kohdistui nimikkeeseen Lastentarhat laitoksineen. Mainitun nimikkeen palkkiotilillä otettiin huomioon valtuuston päätös¹⁾ palkkiomaksujen korottamisesta. Tuntuvimmat korotukset tapahtuivat momenteilla Sairaslomasijaiset, Lämpö, Ruokinta ja Lasten kesävirikistys, joiden lopulliset menot nousivat vastaavasti 800 000 mk:aan, 1 900 380 mk:aan, 3 473 500 mk:aan ja 1 000 000 mk:aan. Kertomusvuoden talousarvioon merkityt uudet momentit Munkkiniemen lastentarha ja Lauttasaaren lastentarha poistettiin. Lukuun Avustukset sisältyvistä eri laitosten avustuseristä mainittakoon, että mikäli niitä korotettiin, niin korotus oli miltei kauttaaltaan n. 25 %; tuntuvin poikkeus tapahtui momenteilla Svenska Handelsinstitutet, Tekniska Läroverket, Pasilan lastenseimi ja Vapaan Huollon Haagan keskkusen lastentarha ja päiväkotit, joissa määrärahojen korotus oli vastaavasti n. 50 %, 59 %, 40 % ja 62 %. Kyseisen luvun, Avustukset, nimikkeeseen Ammattikoulut sisällytettiin uusi momentti, Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulu, 100 000 mk:n käyttövaroin ja nimikkeeseen Kauppaoppilaitokset, teknillinen opetus ym. 175 000 mk:n suuruinen momentti Lauttasaaren yhteiskoulu. Pääluokan viimeisen luvun, Käyttövarat, ainoa, kaupunginhallituksen käyttövarat sisältävä momentti korotettiin 100 000 mk:sta 200 000 mk:aan.

Kymmenennen pääluokan, Sivistystoimi, luvun Kaupunginkirjasto, määrärahaa Sääntöpalkkaiset virat laskettaessa otettiin huomioon valtuuston päätös²⁾ tarvittavien varojen merkitsemisestä neljän uuden kirjastoapulaisenviran ja yhden järjestelyapulaisenviran perustamiseksi Töölön haarakirjastoon; korotetuista palkkiomaksuista johtuen nousi myöskin palkkiomenojen summa 18 600 mk:aan. Kesälomasijaisten palkkaamiseen varattua määrärahaa korotettiin 97 830 mk:sta 250 000 mk:aan, koska säännöllisesti joka vuosi on ollut liian vähän virkailijoita kesälomien aikana. Vuokra momentin menojen nousun 1 056 018 mk:aan aiheuttivat pääasiallisesti nyt ensimmäistä kertaa momenttiin sisällytetyt Lauttasaaren, Munkkiniemen, Malmin, Puistolan ja Tapanilan haarakirjastojen vuokraerät. Painatukseen ja sidontaan varattua kirjaston määrärahaa lisättiin 650 000 mk mm. uusien lainaussääntöjen painattamista varten, joten määräraha nousi 2 650 000 mk:aan. Tarverahojen määrä korotettiin 69 000 mk:sta 150 000 mk:aan mm. kirjalainojen perimisen tehostamista ja ilmoitusten lisäämistä silmällä pitäen. Momentille Kirjallisuus osoitettiin käyttövaroja 4 500 000 mk entisen 3 000 000 mk:n asemesta. Luvun viimeinen momentti, Järjestelyjä Töölön haarakirjastossa, oli uusi ja käsitti valtuuston päätöksen²⁾ mukaisesti mainitun kirjaston tarvetta varten varatut 415 000 mk:n suuruiset käyttövarat. Musiikkilautakunta luvun nimikkeen Kaupunginorkesteri momentti Konserttikustannukset nousi 747 000 mk:sta 1 275 000 mk:aan pääasiallisesti palkkio- ja vuokramaksujen korotusten takia; lisäksi korotettiin painatus- ja ilmoituskuluja käsittävä erä 175 000 mk:sta 350 000 mk:aan. Pääluokan viimeiseen lukuun, Avustukset nimiseen, sisältyviä teatterien ja taidelaitosten avustuseriä korotettiin yleensä n. 25 %. Tuntuvimman poikkeuksen teki Helsingin kansanteatterille myönnetty avustus, jota korotettiin n. 50 % ja Helsingin työväen teatterille myönnetty avustus, joka kohosi 259 545 mk:sta 500 000 mk:aan eli n. 92 %, mikä viimeksi mainittu korotus katsottiin oikeudenmukaiseksi, koska työväenteatteri oli nykyisin taiteellisessa suhteessa täysin verrattavissa pääkaupungin kolmeen muuhun suureen teatteriin. Suomen laulajain ja soittajain liittoon kuuluville jäsenorkestereille merkittiin tällä kertaa myöskin erilliset avustuserät, 25 000 mk:n suuruiset kullekin. Sivistysjärjestöjen kansankonservatoriolle, joka, saatuaan kertomusvuonna 20 000 mk:n suuruisen avustuksen yleishyödyllisten laitosten ja yritysten määrärahoista, nyt esiintyy uutena avustuksen saajana, merkittiin 100 000 mk:n määräraha. Avustuserien loppusumma oli 1 496 202 mk suurempi kuin se oli ollut kertomusvuoden talousarviossa. Teatterien ja oopperan avustusten saannin ehdoksi valtuusto asetti sen, että Suomen kansallisteatteri, Ruotsalainen teatteri ja Helsingin kansanteatteri antoivat vähintään 25 sekä Suomalainen ooppera vähintään 8 kansannäytäntöä puolin tai sitä halvemmin lipunhinnoin.

Kiinteistöjen pääluokan, yhdennentoista järjestyksessä, luvun Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto sääntöpalkkaisten virkain määrärahaa laskettaessa otettiin huomioon valtuuston päätös³⁾ eräiden maanmittaus- ja kartastotöiden osaston virkain vakainaista-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 75. — ²⁾ S:n s. 76 ja 77. — ³⁾ S:n s. 78.

misesta. Tilapäisen työvoiman määrärahaan tonttiosaston kohdalle osoitettiin 127 680 mk rakennusneuvojan palkkaamiseen sekä talo-osaston kohdalle uusina erinä 147 360 mk isännöitsijän ja 142 080 mk kalliosuojien tarkastajan palkkaamista varten koko vuodeksi. Metsätalousosaston tarvetta varten varattiin ensimmäistä kertaa 82 560 mk. Momentin Kolmio-, monikulmio- ja yksityiskohtien mittaukset määrärahan nousu 2 000 000 mk:sta 3 900 000 mk:aan ja momentin Matkakulut määrärahan nousu 128 500 mk:sta 350 000 mk:aan olivat tuntuvimmat. Momentti Piirustusten tarkastusmaksuja varten rakennustarkastuskonttorille oli uusi ja 20 000 mk:n suuruinen. Maatalousosasto nimisen luvun tilapäisen työvoiman momentille merkittiin varat 89 muonamiehelle entisten 78 asemesta. Kaluston hankintamenojen nousua lisäsi osaltaan traktorin hankkimiseen osoitettu 400 000 mk:n erä ja oli tämä määräraha kaikkiaan 1 600 000 mk. Momentti Navetat ja sikala korotettiin 2 545 000 mk:sta 4 204 750 mk:aan. Kyseisessä määrärahassa otettiin huomioon menot mm. 110 lehmää varten entisten 100:n asemesta. Metsätalousosasto nimisen luvun tilapäisen työvoiman momentille varattiin uusi 100 000 mk:n erä metsien arvioimistöiden apumiehistön palkkaamiseen. Luvussa Talo-osasto merkittiin kaupungin talojen hallinto- ja hoitomomentille Tilapäistä työvoimaa eräitä uusia eriä, nimittäin 70 020 mk uuden talonmiehen palkkaamiseksi Runeberginkadun taloon n:o 3, 77 040 mk uuden talonmiehen palkkaamiseksi Riihitien taloon n:o 12—14, 4 980 mk uuden metsänvartijan palkkaamiseksi Leppävaaran kartanoon, 54 060 mk uuden talonmiehen palkkaamiseksi Oulunkylään Patolan taloon n:o 27, 35 010 mk uuden talonmiehen palkkaamiseksi Malmille Hämeentien taloon n:o 25 sekä 70 020 mk uuden talonmiehen palkkaamiseksi samoin Malmille Helsingintien taloon n:o 24. Korjauksiin varattua määrärahaa korotettiin tuntuvasti, 1 300 000 mk:sta 7 924 000 mk:aan, mihin määrään sisältyy Pohj. Esplanaadikadun 11—13:n korjauksiin jo v. 1946 käytetyt 746 000 mk sekä Stansvikin kartanon päärakennuksen korjaukseen varatut 600 000 mk. Lisäksi sisällytettiin kyseiseen määrärahaan kaupunginvaltuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 4 164 000 mk virkamiesruokalan järjestämisestä kaupungintalon kellarikerrokseen aiheutuvia kustannuksia varten. Poliisihuoneistojen momentille Tilapäistä työvoimaa sisällytettiin niinkään uudet erät, 70 020 mk:n ja 35 010 mk:n suuruiset, kahden talonmiehen palkkamenoihin ja momentilla otettiin lisäksi huomioon entisten talonmiesten lukumäärän korottaminen 3:sta 6:een ja siivoojain lukumäärän korottaminen 34:stä 40:een. Nimikkeen useilla momenteilla aiheuttivat nousua uudet vuokrauskohteet. Kunnallisten työväenasuntojen määrärahoista poistettiin edellisessä talousarviossa ollut momentti, Leikkikentän ym. rakentaminen Karstulantien varrelle, ja korjausmenojen määrä korotettiin 800 000 mk:sta 1 500 000 mk:aan. Puheena olevan luvun, talo-osasto, Puistotalojen menoissa eri momenteilla tapahtuneet määrärahojen nousut aiheutuivat osittain Koskelan alueen menoihin varattujen määrärahojen korottamisesta. Nimikkeen valaistusmenojen väheneminen 245 000 mk:sta 22 800 mk:aan johtui edellisessä talousarviossa liian korkeaksi arvioidusta kulutuksesta. Nimikkeeseen Erinäiset rakennukset ja sekalaiset menot merkittiin eräitä uusia määrärahoja, nimittäin 43 000 mk Herttoniemen liitosalueen poliisiasemaa varten, 76 400 mk Lauttasaaren liitosalueen paloasemaa varten, 137 000 mk Munkkiniemen liitosalueen palo- ja poliisiasemaa varten, 110 650 mk Oulunkylän liitosalueella tehtäviä erinäisiä korjauksia varten sekä huomioonottaen valtuuston päätös ¹⁾ 3 750 000 mk Kruunuvuorenkadun talon n:o 11—13 korjaamatta jätetyn osan purkamiseksi. Talo-osaston menot nousivat kaikkiaan 22 957 826 mk. Luvusta Siirtolapuutarhat voitiin poistaa edelliseen talousarvioon sisällytynyt 222 000 mk:n määräraha Keinujen ja kiipeämispuiden pystyttämisen. Sitä vastoin momentti Salajakaivojen puhdistaminen eri siirtolapuutarhoissa oli uusi ja 30 000 mk:n suuruinen. Luvun Erinäiset menot eräillä momenteilla tapahtui määrärahojen kohoamisia. Niistä mainittakoon momenttien Yleiset kiinteistöjen palovakuutusmaksut, Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset, kiinteistölautakunnan käytettäväksi, Helsingin matkailijakartan uusi painos ja Helsingin maatalouskerhoyhdistys r.y., avustus, kaupunginhallituksen käytettäväksi kohoaminen vastaavasti 150 000 mk:sta 300 000 mk:aan, 1 000 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan, 130 000 mk:sta 220 000 mk:aan ja 300 000 mk:sta 440 000 mk:aan. Uusina momentteina merkittiin lukuun Pakilan ja Pitäjänmäen valtausalueiden puolustusmaksut 58 000 mk:n suuruisin menoin sekä valtuuston päätösten ²⁾ mukaisesti va-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 92. — ²⁾ S.n s. 111.

rat tutkimustöiden suorittamiseksi Pakilan malmialueella ja Pakilan malmialueen valtauskirjojen lunastamista varten, joista edelliset olivat 550 000 mk ja jälkimmäiset 29 580 mk. Edelliseen talousarvioon sisällytynyt 80 000 mk:n määräraha, Avustuksia liitosalueella oleville maatalouskerhoyhdistyksille, poistettiin. Erinäisten hallintokuntain rakennusten korjausmenot nousivat kaikkiaan 11 388 538 mk. Tuntuvimmat kohoamiset tapahtuivat momenteilla Kunnalliskoti, Malmin liitosalueen lastenkoti, Kansakoulut ja Liitosalueitten kansakoulurakennukset, joissa määrärahat kohosivat vastaavasti 914 200 mk:sta 2 066 800 mk:aan, 59 400 mk:sta 409 000 mk:aan, 3 797 500 mk:sta 5 519 000 mk:aan ja 724 700 mk:sta 4 500 000 mk:aan. Viimeiseen lukuun Käyttövarat sisältyvään kiinteistölautakunnan käyttövarain määrä korotettiin 500 000 mk:aan ja kaupunginhallituksen käyttövarain määrä 400 000 mk:aan.

Pääloukan Yleiset työt, joka on järjestyksessä kahdestoista, kokoonpanossa tapahtui huomattavia muutoksia. Satamarakennusosasto siirrettiin satamalahtakunnan alaiseksi tammikuun 1 p:stä 1947 lukien, mikä aiheutti vastaavia muutoksia talousarviossa. Samoin puhtaanapidon menot, jotka edellisessä talousarviossa muodostivat oman pääloukan, järjestyksessä kolmannentoista, puhtaanapitolaitoksen tultua siirretyksi rakennus-toimiston osastoksi tammikuun 1 p:stä 1947 lukien, sisällytettiin nyt yleisten töiden pääloukan eri lukuihin. Puheena olevan pääloukan kokoonpanossa tapahtuneista muutoksista johtuen useat sen luvut ja momentit ovat vaikeasti verrattavissa edellisen vuoden talousarvioon. Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto sekä Tilivirasto nimisten lukujen sääntöalkkaisten virkain määrärahoihin merkittiin tarvittavat varat useiden tilapäisten virkain vakinaistamista koskevien valtuuston päätösten ¹⁾ toteuttamiseksi. Kyseisten lukujen useilla momenteilla aiheuttivat nousua niihin sisällytetyt puhtaanapitolaitoksen vastaavat menot. Kertomusvuoden talousarvion luvun Kadut ja tiet korjaus- ja kunnossapitomenojen määrärahojen kohoaminen johtui työpalkkojen ja tarveaineiden hintojen kohoamisesta, joten vanhan kaupunkialueen menot tältä osalta kohosivat 16 350 000 mk:sta 21 000 000 mk:aan, liitosalueen menot 3 220 000 mk:sta 9 500 000 mk:aan sekä liikennejärjestelyyn ja katujen ja teiden päällystämiseen osoitetut kaupunginhallituksen määräyksen mukaan käytettävät varat 202 000 mk:sta 1 002 000 mk:aan. Satamalahtakunnan käytettäväksi sisällytettiin kyseiseen lukuun seuraavat määrärahat: Lautasaaren sillan käyttö ja korjaukset 480 000 mk:n menoin, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset, mikä määräraha v. 1945 sisältyi sekalaisten yleisten menojen pääloukkaan, 500 000 mk:n menoin, Muut sillat ja Varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet, joita koskevat määrärahat siirrettiin satamien menot käsittävän pääloukan korjaus ja kunnossapidon luvun yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi merkitystä määräraha-hasta Sataman kiinteät laitteet, edellinen 400 000 mk:n menoin ja jälkimmäinen 1 500 000 mk:n menoin; korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista arvioitiin 288 000 mk:ksi. Järjestyksessä seuraavan luvun, Viemärit nimisen, korjaus- ja kunnossapitomenoihin varattiin satamalahtakunnan käytettäväksi momentille Herttoniemen teollisuusalueen viemärit 100 000 mk; korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista merkittiin 10 000 mk:n suuruiseksi. Luvun Istutukset momenteilla tapahtuneista muutoksista mainittakoon, että momenttiin Puistot ja istutukset yhdistettiin edellisen talousarvion vastaavan luvun momentit Aidat ja Metsien puhdistus, momenttiin Sopimuk-sen perusteella hoidettavat istutukset momentti Suomenlinnan museoalueen puhtaanapito sekä puiden ja pensaiden hoito, momenttiin Puisto- ja puutarhakalusto momentit Työkalut, Puistopenkit ja paperikorit, Lasten keinut ja hiekkalaatikot ja Lastenkeinu-jen ja hiekkalaatikkojen hankkiminen liitosalueille sekä momenttiin Mullan valmis-tus ja lannan hankinta momentit Lannan hankinta ja Mullan valmistus istutuksiin vas-taavasti 8 000 000 mk:n, 850 000 mk:n, 1 200 000 mk:n ja 300 000 mk:n menoin. Vanhojen nurmien ja käytävien uudistamiseen varattiin tällä kertaa 2 000 000 mk. Varasto nimisen luvun loppusummaan vaikutti lisäävästi eräiden määrärahojen huomattava kohoaminen. Nimittäin momentille Uusien koneiden osto, s.m. merkittiin kaikkiaan 15 000 000 mk yleisten töiden pääloukkaan siirtyneen ²⁾ puhtaanapitolaitoksen uudishankintoja sil-mällä pitäen työkoneiden vuosikorjauksiin, varaosiin ja hoitoon merkittiin 3 500 000 mk ja kuorma-autojen korjausta, varaosia ja renkaita varten arvioitiin varoja 3 000 000 mk. Korjauspajan määrärahoihin sisällytettiin uusi momoentti, Tuotantokmitea ja

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 93. — ²⁾ S:n s. 97.

luottamusmies niminen, 200 000 mk:n käyttövaroin. Edellisen talousarvion määräraha Työkoneiden hankinta voitiin poistaa. Varasto nimistä lukua varten arvioitujen määrärahojen loppusumma nousi 12 876 606 mk:sta 25 865 046 mk:aan. Luvun puhtaanpito, joka esiintyy pääluokassa ensimmäistä kertaa, kokoonpanosta mainittakoon, että siihen sisällytettiin momentti Satama-alueet 3 306 825 mk:n, momentti Sopimusten mukainen katupuhtaanapito 5 848 140 mk:n, Yleiset mukavuuslaitokset, kuormausasemat ja kaato-paikat 3 269 520 mk:n ja Sopimusten mukainen kiinteistöpuhtaanapito 20 350 714 mk:n menoin. Satamalautakunnan käytettäväksi merkittiin määräraha Pesulauttojen korjaus ja kunnossapito, joka sisältyi edellisen talousarvion satamien menot käsittävän pääluokan korjaus ja kunnossapidon luvun momentille Erinäiset laitteet, tällä kertaa 100 000 mk:n menoin. Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista arvioitiin 10 000 mk:ksi. Työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen kuukausipalkalla olevien viranhaltijoiden erinäiset edut nimisen luvun menojen loppusumma osoitti 16 860 000 mk:n nousua edelliseen talousarvioon verraten, mistä lisäyksestä 9 200 000 mk kohdistui kesälomiin, 5 200 000 mk sairaspuihin ja 1 520 000 mk kansaneläkelaitokselle suoritettaviin vakuutusmaksuihin. Momentti Suojavaatetus oli uusi ja 400 000 mk:n suuruisen. Käyttövarat nimiseen viimeiseen lukuun sisältyvien kaupunginhallituksen käyttövarain määrä korotettiin 3 000 000 mk:sta 7 000 000 mk:aan.

Kolmastoista pääluokka käsitti tällä kertaa liikennelaitoksen menot, mitkä menot edellisessä talousarviossa muodostivat oman erillisen lukunsa teknillisten laitosten pääluokassa. Kokoonpanonsa puolesta liikennelaitoksen menojen järjestyssä ei tapahtunut mainittavampia muutoksia edelliseen talousarvioon verraten. Raitiotieliikenteen lukuun sisältyvien menojen arviointia vaikeutti tuntuvasti se, että liikennelaitoksen korjauspajoissa ja rataosastolla on siirrytty yhä enemmän urakkatyömenetelmään; lisäksi arviointia vaikeutti tarvikkeiden epämääräinen saanti ja työpalkkojen nousu. Kyseisen luvun loppusumma nousi 218 365 042 mk:aan eli yli 30 milj. mk, mistä lisäyksestä mm. 1 500 000 mk kohdistui momenttiin Käyttövoima, 17 407 572 mk raitiovaunuston kunnossapitokustannuksiin, 1 350 000 mk raitiovaunuhallien kunnossapitoon sekä 4 065 000 mk raitiovaunutyöpajojen kunnossapitoon. Omnibussiliikenteen luvun menot nousivat kaikkiaan 89 834 220 mk:aan. Itse omnibussiliikennettä koskevat menot lisääntyivät 26 038 559 mk, josta lisäyksestä mm. poltto- ja voiteluaineiden osalle tuli 12 000 000 mk ja sekalaisiin menoihin sisältyvien autoverojen osalle lähes 4.5 milj. mk. Omnibusvaunuston kunnossapidon määrärahaan Korjaukset ja muut kustannukset varattiin käyttövaroja 42 660 000 mk ja omnibustyöpajojen kunnossapidon kustannuksiin 2 350 000 mk. Laivaliikenteen luvun menot nousivat 3 430 000 mk:sta 7 176 135 mk:aan, mihin määrään korjauskustannusten kohdalle sisältyi v. 1946 suoritettu, mutta valtuuston päätöksen mukaisesti v:n 1947 talousarviossa huomioon otettava määrä, 2 666 135 mk. Pilketehdas ja hiiltämo nimisen luvun ainoalle momentille Käyttökustannukset varattiin 3 400 000 mk. Tuntuva määrärahojen kohoamista oli havaittavissa myöskin asunto-kiinteistöjen kunnossapitokustannuksissa, mitkä määrarahat käsittävän asuntokiinteistöjen kunnossapidon luvun ainoa momentti, Palkat, korjaukset ym., kohosi lähes 2 milj. mk eli 3 190 000 mk:aan. Yhteisten sekalaismenojen luvussa merkittävimmit lisäykset tapahtuivat momenteilla Korkomenot, Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut ja Kalliinajanlisäykset, joiden osalta määrarahat nousivat vastaavasti 6 610 000 mk:sta 11 750 000 mk:aan, 29 733 000 mk:sta 46 644 000 mk:aan ja 110 869 395 mk:sta 143 400 000 mk:aan. Viimeiseen lukuun, Käyttövarat nimiseen, sisältyvän liikennelaitoksen lautakunnan käyttövarain määrä korotettiin puolella eli 400 000 mk:aan.

Neljästoista, satamien menot käsittävä pääluokka esiintyy nyt, satamarakennusosaston tammikuun 1 p:stä 1947 lukien tultua siirretyksi satamalaitoksen yhteyteen, kokonaisuudessaan samassa pääluokassa. Kyseiseen pääluokkaan kuuluvia menoja arvioitaessa on samalla noudatettu kokoonpanoltaan uutta talousarvioasetelmaa, mistä johtuen on ollut vaikea laatia yhdistelmää aikaisemmilta vuosilta ja useassa tapauksessa ei ole voitu myöskään soveltaa edellisen talousarvion vastaavia momenteja. Hallinto nimisen luvun sääntöpalkkaisten virkain määrärahoja arvioitaessa otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ eräiden vahtimestarinvirkojen uudelleenjärjestelystä. Huoneistomenojen määräraha, johon yhdistettiin edellisen talousarvion vastaavan luvun, Satama-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 102.

lautakunta ja satamahallintotoimisto, menomomentit Vuokra, Lämpö, Valaistus ja Siivoaminen, nousi 68 560 mk:aan ja momentille Tarverahat, johon yhdistettiin edellä mainitusta luvusta momentit Painatus ja sidonta, Tarverahat ja Jäsenmaksut, arvioitiin varoja 205 120 mk. Mainontaan merkittiin tällä kertaa 200 000 mk, mistä määrästä 170 000 mk varattiin englanninkielisen satamakäsikirjan julkaisemiseen. Liikenne nimiseen lukuun sisällytettiin edellisen talousarvion satamaliikenteen, satamakannannan ja varastois- ja laiturihuoltosaston lukujen menot. Mainitun luvun sääntöpalkkaisten virkain tilille merkittiin valtuuston eräiden virkain uudelleenjärjestelyä ja eräiden uusien virkain perustamista, mikä viimeksi mainittu toimenpide johtui Helsingin makasiini oy:n liittämisestä satamalaitoksen yhteyteen, koskevien päätösten ¹⁾ edellyttämät määrät, joten kyseisen momentin arviomenot nousivat 8 331 694 mk:aan. Työpalkkoihin varattiin kaikkiaan 13 805 229 mk ja käyttökuluja varten 19 742 200 mk. Uutena momenttina merkittiin lukuun määräraha Laiturihuollon ja yleisen talletusvaraston korvaukset 200 000 mk:n menoin. Poistoihin ja palautuksiin merkittiin tällä kertaa tavallista suurempi määrä, 200 000 mk. Satamarakennusosaston siirtäminen satamahallintotoimiston yhteyteen aiheutti muutoksia korjaus- ja kunnossapitomenot käsittävässä luvussa, jonka useille momenteille siirrettiin menoeriä edellisen talousarvion yleisten töiden pääluokan Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto nimisen luvun vastaavilta momenteilta; lisäksi työmäärärahoissa otettiin huomioon korvaus rakennustoimiston työvälineiden käytöstä ja rakennustoimiston varasto-osaston kuluista. Edellisen talousarvion vastaavien menoerien siirtojen lisäksi, jotka kohdistuivat puheena olevan korjaus ja kunnossapidon luvun momentteihin Sääntöpalkkaiset virat, Tilapäistä työvoimaa, Huoneistomenot ja Tarverahat, merkittiin sääntöpalkkaisten virkain tilille valtuuston päätöksen ¹⁾ edellyttämät määrät eräiden uusien virkain perustamiseen satamarakennusosastolle. Momentti Rakennukset, joka käsittää edellisen talousarvion satamain menoista Varastois- ja laiturihuolto-osasto nimisen luvun korjauskustannuksiin varatut käyttövarat sekä Korjaus ja kunnossapito nimisen luvun tulli- ja satamarakennuksia varten osoitetut varat, merkittiin 3 000 000 mk:n menoin. Liitosalueen satamalaitteiden korjaus- ja kunnossapitokustannukset yhdistettiin tällä kertaa kaupungin vanhalla alueella olevien satamalaitteiden korjaus- ja kunnossapitomenoihin. Korjaus ja kunnossapidon luvun menot nousivat kaiken kaikkiaan 19 657 127 mk:aan. Luku Yhteiset sekalaiset menot käsitti pääasiallisesti uusia menoeriä, nimittäin momentit Osuus kaupungin suorittamiin eläkkeisiin, Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut, Kalliinajanlisäykset, Laitteiden arvion kuoletukset ja Pääoma-arvon korko vastaavasti 8 000 000 mk:n, 10 499 877 mk:n, 21 500 000 mk:n, 8 148 900 mk:n ja 17 973 750 mk:n menoin. Nosturinhoitajain lääkärinhoitoa ja lääkkeitä varten varattiin 30 000 mk. Yhteisiä sekalaisia menoja kertyi arvion mukaan kaikkiaan 66 423 027 mk. Tullilaitoksen aiheuttamat menot arvioitiin 2 012 885 mk:ksi. Avustukset nimisen luvun arviomenot nousivat 40 000 mk:aan, mistä määrästä 25 000 mk varattiin Suomen merimieslähetyseuran tarvetta varten. Puheena olevan pääluokan Käyttövarat nimiseen viimeiseen lukuun varattiin uutena eränä kaupunginhallituksen käytettäväksi 200 000 mk.

Viidennentoista pääluokan, Teurastamo, arviotulot huomioonottaen osoittautui laitoksen arvioitu tappio 2 242 042 mk:ksi sen oltua kertomusvuoden talousarvion mukaisesti 2 941 000 mk. Sääntöpalkkaisten virkain määrärahan kohoamiseen 1 697 644 mk:sta 2 134 152 mk:aan vaikutti osaltaan se, että kertomusvuoden kuluessa perustettiin 8 sääntöpalkkaista teurastajantointia, mikä aiheutti vastaavasti vähennystä edellisen talousarvion menomomentilla Teurastajien palkat, jolle momentille, Aputeurastajien palkat nimisenä, tällä kertaa varattiin tarvittavat varat, 179 040 mk, ainoastaan kahden teurastajan palkkaamiseen. Lämpö määräraha alennettiin 2 919 550 mk:sta 210 250 mk:aan, koska teurastamon polttoainevaraston arveltiin riittävän ainakin ensi vuoden tarpeisiin. Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus- ja kunnossapitomenot sitä vastoin kohosivat 1 000 000 mk:sta 3 000 000 mk:aan.

Elintarvikekeskuksen pääluokan, kuudennentoista, sekä arviomenot että -tulot huomioonottaen laskettiin laitoksen tuottavan voittoa 2 133 168 mk eli 1 189 137 mk enemmän kuin kertomusvuoden talousarvion mukaisesti. Laitoksen toiminnan yhä edelleen laajentuminen aiheutti lisäystä talousarvion määrärahoissa, tuntuvimmin Tavarain ostot nimisellä momentilla, jonka menot nousivat 18 000 000 mk:sta 49 500 000 mk:aan.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 101.

Seitsemännentoista, teknillisten laitosten pääluokan kohdalla arvioitiin vesijohtolaitoksen luvussa, huomioonottaen laitoksen sekä tulot että menot, syntyvän vajausta 5 768 322 mk oltuaan se kertomusvuoden talousarvion mukaisesti 8 389 673 mk, kun taas kaasulaitos ja sähkölaitos tuottivat ylijäämää, josta tarkemmin tulosääntöä koskevassa selostuksessa. Vesijohtolaitoksen luvun kassa- ja tiliviraston sekä käytön palkkamäärärahoihin merkittiin tarvittavat varat huomioonottaen valtuuston päätökset ¹⁾ eräiden tilapäisten virkain vakinaistamisesta. Viimeksi mainitulla palkkatilillä myöskin otettiin huomioon 6 000 mk käsittävä uusi erä isännöitsijän tehtävien palkkaamista varten. Vesijohtolaitoksen luvun muista eri momenteilla havaittavista muutoksista mainittakoon yli 2 milj. mk:n suuruiset lisäykset käyttömäärärahassa Korjaukset ja muut kustannukset sekä yhteisten sekalaismenojen määrärahassa Kalliinanjanlisäykset, mihin viimeksi mainittuihin sisällytettiin tällä kertaa myöskin varat palkankorotuksia varten, ja nousivat määrärahat vastaavasti 6 343 000 mk:aan ja 9 000 000 mk:aan. Jakelumäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset korotettiin niinikään 2 milj. mk eli 7 000 000 mk:aan. Käyttömäärärahan momentti Vedenpuhdistus ja pumppuaminen oli 24 580 000 mk:n suuruisen, joten se sitä vastoin osoitti määrärahan alenneen 6 105 000 mk. Vesijohtolaitoksen nimikkeeseen Käyttövarat sisältyvät kaupunginhallituksen käyttövarat korotettiin 50 000 mk:sta 100 000 mk:aan, kun sitä vastoin siihen edellisessä talousarviossa kaupunginvaltuuston käytettäviksi merkityt varat palkankorotuksia varten poistettiin. Kaasulaitoksen luvun momenteilla tapahtui muutoksia kumpaankin suuntaan. Näistä mainittakoon käyttömäärärahoissa momenttien Kaasunvalmistuksen sivutuotteet ja Korjaukset ja muut kustannukset sekä yhteisten sekalaismenojen momentin Kalliinanjanlisäykset, johon tällä kertaa sisällytettiin myöskin varat palkankorotuksia varten, kohoaminen vastaavasti 7 027 000 mk:sta 12 220 000 mk:aan, 13 000 000 mk:sta 16 000 000 mk:aan ja 12 000 000 mk:sta 16 000 000 mk:aan, sekä käyttömäärärahan momentin Kaasunvalmistuksen aine- ja työ kustannukset ym. ja yhteisten sekalaismenojen momenttien, Laitteiden arvon kuoletukset ja Vakuutusmaksut, aleneminen vastaavasti 375 602 600 mk:sta 359 726 100 mk:aan, 7 500 000 mk:sta 6 400 000 mk:aan ja 1 250 000 mk:sta 480 000 mk:aan. Kyseiseen lukuun edellisessä talousarviossa sisältynyt nimike Katu- ja satamavalaistus poistettiin. Samoin käyttövaroihin sisällytetyt kaupunginvaltuuston käyttövarat palkankorotuksia varten poistettiin. Myöskin Sähkölaitos nimisen luvun useilla momenteilla tapahtui tuntuvaa määrärahojen kohoamista. Kassa- ja tiliviraston samoin kuin käytön ja jakelun nimikkeiden palkkatileillä otettiin huomioon valtuuston päätös ²⁾ eräiden tilapäisten virkain vakinaistamisesta, mikä aiheutti näiden tilien kohoamisen yli 1 milj. mk. Huomattavin menojen nousu, 79 550 000 mk, kohdistui käytön nimikkeen määrärahaan Energianhankinta ja käyttötarvikkeet, jonka menot olivat 318 150 000 mk. Saman nimikkeen alaisiin korjaus- ja muihin kustannusmenoihin varattiin 15 780 000 mk, joten nämä menot nousivat 8 780 000 mk edellisen vuoden määrästä. Jakelun määrärahaan Palkat varattiin lisäksi 1 000 000 mk käsittävä uusi erä säännöstelytoimiston palkkausmenoihin. Korjaukset ja muut kustannukset nimisen momentin kertomusvuoden määrä korotettiin 7 500 000 mk:sta 25 450 000 mk:aan, joten lisäys oli 17 950 000 mk. Sähkölaitoksen nimikkeen Yhteiset sekalaismenot momentit Pääoma-arvon korko sekä Kalliinanjanlisäykset, mihin viimeksi mainittuihin sisällytettiin tällä kertaa myöskin varat palkankorotuksia varten, kohosivat vastaavasti 9 450 000 mk:sta 19 300 000 mk:aan ja 17 000 000 mk:sta 22 000 000 mk:aan, ja oli siten edellisen lisäys 9 850 000 mk ja jälkimäisen 5 000 000 mk. Momentille Vakuutukset ja verot varattu 965 000 mk:n määrä osoitti sitä vastoin kyseisen määrärahan alenneen 2 527 000 mk kertomusvuoden vastavasta määrästä. Nimikkeen määräraha Korot konttokuranttitilille kaupunginkassassa oli uusi ja 2 000 000 mk:n suuruisen. Oman nimikkeensä muodostavat, höyrynmyyntistä aiheutuvat menot lisääntyivät 4 800 000 mk, joten menojen loppusumma oli 25 800 000 mk. Edellisessä talousarviossa ollut nimike Esikaupunkiliitos poistettiin. Sähkölaitoksen luvun viimeiseen nimikkeeseen, Käyttövarat nimiseen, sisältyvät kaupunginhallituksen käyttövarat korotettiin 1 milj. mk:n määrään, kun taas edellisessä talousarviossa olleet kaupunginvaltuuston käyttövarat palkankorotuksia varten jätettiin pois.

Sekalaiset yleiset menot nimisessä kahdeksannessatoista pääluokassa oli kertomus-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 106. — ²⁾ S:n s. 109.

vuoden talousarvioon verraten havaittavissa suurempi nousu kuin missään muussa varsinainen menojen pääluokassa, tarkemmin sanoen 524 173 950 mk:n suuruinen. Ensimmäiseen lukuun, Erinäiset määrärahat, sisältyviä entisiä avustuseriä korotettiin useimpia n. 25—30 %. Suomen matkat nimisen liiton avustuserä, tällä kertaa 68 000 mk:n suuruinen, muutettiin Lomaliitto nimiseksi määrarahaksi. Uusina momentteina merkittiin lukuun valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 2 000 000 mk:n avustus Helsingin kaupungin historiatoimikunnan käytettäväksi sekä 750 000 mk Helsingin ja sen ympäristön Alue-suunnitelmaliiton avustamiseen. Tämän luvun kohdalla menojen lisäys kuitenkin oli vain 3 473 950 mk, kun sitä vastoin pääluokan varsinainen lisäys syntyi sen toisessa ja viimeisessä luvussa Käyttövarat, jonka menojen loppusumma lisääntyi 520 700 000 mk. Kaikkia käyttövaramomentteja oli välttämätöntä korottaa, huomattavimmin eli 480 000 000 mk:n määrin kaupunginhallituksen käyttövaroja kalliinajanlisäyksiin ja palkankorotuksiin palkannauttijoille sekä 40 000 000 mk:n määrin kaupunginhallituksen käyttövaroja kalliinajanlisäyksiin eläkkeennauttijoille. Entiset momentit, kaupunginhallituksen käyttövarat kaasun hinnan nousun varalta, veden hinnan nousun johdosta ja sähkön hinnan nousun varalta sitä vastoin voitiin poistaa.

Yhdeksännentoista pääluokan, Korot ja lainakustannukset, luvun Vakautetun velan korot nimikkeeseen Suomen rahassa maksettava velka sisältyivät uusina momentteina v:n 1946 I laina 7 975 000 mk, v:n 1946 II laina 12 760 000 mk, Kommunen Brändö Villastad, laina, 22 640 mk, sekä Haagan kauppalan laina 151 997 mk. V:n 1934 III laina poistettiin. Kyseisen luvun rakennuslainoihin sisältyivät uusina momentteina v:n 1945 laina 566 277 mk, v:n 1946 laina 220 000 mk sekä liitoskuntien lainat 256 000 mk. Tilapäisluoton korot nimisen luvun kohdalla oli havaittavissa määrärahan huomattava kohoaminen, 10 000 000 mk:sta 48 000 000 mk:aan, kun sitä vastoin pääluokan kolmannen ja viimeisen luvun, Kurssitappiot, kustannukset ja poistot loppusumma osoitti vähennystä 9 400 000 mk, mikä määrä kokonaisuudessaan kohdistui momenttiin Korkojen kurssitappiot.

Verojen poistojen ja palautusten pääluokassa, joka on järjestyksessä kahdeskymmenes, momentti Kunnallisverojen poistot ja palautukset aiheutti 26 000 000 mk:n lisäyksen.

Pääomamenot alkavat kahdennenkymmenennen ensimmäisen pääluokan, Tuloa tuottavat pääomamenot, lukuun Kiinteistöostot merkittiin valtuuston päättämät määrät Dahlsbacka RN 1¹⁵ ja Seppälä RN 1³⁰ nimisten tilojen ostoon ²⁾, Österbo nimisellä huvila-alueella olevien rakennusten ostoon ³⁾, Oy. Lapinlahdenkatu 27 nimisen yhtiön osakkeiden ostoon ⁴⁾, korttelin n:o 562 tontilla n:o 15 olevien rakennusten ostoon, korttelin n:o 167 tontin n:o 2 ja korttelin n:o 167 a tontin n:o 1 pakkolunastukseen katumaata varten sekä korttelin n:o 155 Lapinlahdenkadun tontin n:o 15 ja sillä olevan talon ostoon ⁵⁾. Lukuun Satamat merkittiin seuraavat uudet määrärahat: Munkkisaaren laiturin vieressä olevan karin louhimiseen, valtuuston päättämä määrä, 300 000 mk ⁶⁾, Sörnäisten rantatien raiteiston järjestelyyn 2 730 000 mk, Herttoniemen sataman rakennustöitä varten 2 000 000 mk, uusien venelaiturien hankkimiseen liitosalueelle 920 000 mk, Sörnäisten satamassa olevan huoltorakennuksen laajentamiseen 2 300 000 mk, auto-vaakojen hankkimiseen 800 000 mk sekä s/s H 1 nimisen hinaajalaivan rungon uudistamiseen 1 000 000 mk. Aikaisemmin aloitettuja, v. 1947 jatkettavia töitä varten sisällytettiin lukuun seuraavat rahamäärät: lisämäärärahaa aikaisemmin päätettyjä vielä tekemättä olevia töitä varten 4 500 000 mk, Länsisataman rakennustöitä varten 8 750 000 mk, Eteläsataman Makasiinirannan rakennustöitä varten 4 500 000 mk, Katajanokan rakennustöitä varten 9 500 000 mk, Sörnäisten sataman rakennustöitä varten 2 000 000 mk, Laiturien uudistamiseen 6 180 000 mk sekä satamajäänsärkijähinaajan hankkimiseen, satamalautakunnan käytettäväksi, 30 000 000 mk. Lisäksi merkittiin lukuun momentille Täytteen otto rannoille 800 000 mk. Lukuun Vesijohtolaitos sisältyi kahden entisen momentin, Vesimittarien hankinta, joka korotettiin 500 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan, ja Kaupunginhallituksen käytettäväksi, jolle merkittiin tällä kertaa 300 000 mk, huomioonottaen eräiden kohdalla valtuuston tekemät päätökset, uudet määrärahat: Pakilan omakotialueen ensimmäisessä rakennusvaiheessa tehtäväksi päätettyjen vesijohtojen valmiuksisaattaminen, 3 471 523 mk ⁷⁾, Vanhankaupungin suodatinlaitoksen laajennustyön ensimmäisen

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 78. — ²⁾ S:n s. 68. — ³⁾ S:n s. 92. — ⁴⁾ S:n s. 19 ja 80 — ⁵⁾ S:n s. 80. — ⁶⁾ S:n s. 104. — ⁷⁾ S:n s. 107.

rakennusvaiheen loppuunsaattaminen, 6 200 000 mk ¹⁾, Vanhankaupungin sähkölaitteiden täydennystöiden loppuunsaattaminen, 200 000 mk ¹⁾, Vanhankaupungin vanhojen pyöreiden altaiden järjestäminen varastoksi, 300 000 mk, Uuden kalkkiseulan ja kalinkekoituslaitteen hankkiminen Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitokselle, 450 000 mk, Kolmen uuden kaksiosaisen suodattimen rakentaminen Vanhankaupungin suodatinasemalle, 7 200 000 mk, Vesijohtotunneli Koskelan- ja Keijontien risteyksestä Mannerheimintien pohjoispäähän, 15 000 000 mk, Pumpputaite saostuneen veden johtojen tehon lisäämiseksi, 2 100 000 mk, mikä määrä merkittiin lisämäärärahaksi v:n 1943 talousarvion vastaavalla momentilla varattuihin käyttövaroihin, 1 800 000 mk:aan, Kaupungin alueella rakenteilla olevien tai tehtäväksi päätettyjen vesijohtojen valmiiksisaattaminen, 1 380 000 mk, Pitäjänmäen teollisuusalueella rakenteilla olevien vesijohtojen valmiiksisaattaminen, 1 050 000 mk, Pakilan omakotialueella rakenteilla olevien vesijohtojen valmiiksisaattaminen, 70 000 mk, Itäisillä liitosalueilla rakenteilla olevien tai tehtäväksi päätettyjen vesijohtojen valmiiksisaattaminen, 2 865 000 mk, Uusia vesijohtoja varsinaiseen kaupunkiin, 1 007 000 mk, Uusia vesijohtoja itäisille liitosalueille, 6 100 000 mk, sekä Vesipostien rakentaminen Toukolan ja Kumpulan puistokylään, 1 185 000 mk ¹⁾. Luvun Kaasulaitos määräraha Pääputkiverkoston laajennus ja uusiminen merkittiin 624 000 mk edellisen talousarvion määrää pienemmäksi sekä määrärahat Johtoverkon laajentaminen teknillisten laitosten hallituksen määräyksen mukaan, Liittymisjohtot, Kaasumittarien osto, 18 kuilua käsittävät turpeenhiutolaitteet ja Kaupungin hallituksen käytettäväksi vastaavasti 1 000 000 mk:n, 100 000 mk:n, 2 500 000 mk:n 5 400 000 mk:n ja 1 000 000 mk:n suuruisiksi. Uusia määrärahoja varattiin seuraavasti: kuuden väkipyörän hankkimiseen 111 000 mk, yhden penkkihiomokoneen hankkimiseen 21 000 mk, yhden sähköpenkkiporakoneen hankkimiseen, 40 000 mk, kahden sähkökäsiporakoneen hankkimiseen 26 000 mk, yhden pylväsporakoneen hankkimiseen 53 000 mk, yhden kierrekoneen hankkimiseen 678 000 mk, yhden sirkkelisahan hankkimiseen 288 000 mk ja neljän viistokammiounun hankkimiseen 15 000 000 mk. Sähkölaitoksen luvun kokoonpano oli osittain entinen ja merkittiin sen momenteille Rakennukset ja Koneisto valtuuston tekemien päätösten mukaisesti vastaavasta 10 150 000 mk ²⁾ ja 67 830 000 mk ³⁾, sekä momenteille Johtoverkko ja jakelulaitteet 124 800 000 mk, Katuvalaistuslaitteet 6 000 000 mk, Johto- ym. työt teknillisten laitosten hallituksen määräyksen mukaan 700 000 mk, Talojohdotyöt 600 000 mk, Sähkölaitosten hankinta 5 000 000 mk ja Kaupunginhallituksen käytettäväksi 700 000 mk. Uusina määrärahoina varattiin tarkistuspyytien hankkimiseen 1 200 000 mk, valtuuston päätösten mukaisesti Oulunkylän sähkö oy:n osakkeiden ostamiseen 306 495 mk ⁴⁾ ja Lauttasaaren sähköjakeluverkon lunastamiseen, 9 764 428 mk ⁴⁾. Talorakennukset nimisessä luvussa varattiin uusina määrärahoina Helsinginkadun 24:ssä olevan elintarvikekeskuksen talon erinäisiä muutostöitä varten, 4 750 000 mk, Kumpulan, Toukolan ja Koskelan puistokyläen alueen ja rakennusten kuntoonpanotöiden loppuunsaattamiseen 10 414 500 mk ja teurastamon peruskorjauksia varten 3 973 100 mk; korvausta rakennustoimiston yleiskustannuksista merkittiin 1 913 760 mk. Liikennelaitoksen lukuun sisällytetyt kaikki määrärahat olivat uusia, nimittäin Uusien lumiaurojen hankkiminen, valtuuston päätöksen mukaisesti, 6 344 370 mk ⁵⁾, Uusien työkonoiden hankkiminen, valtuuston päätöksen mukaisesti, 21 357 600 mk ⁵⁾, Johdinautojen hankkiminen, 10 000 000 mk ⁵⁾, Röntgenkone poliklinikalle, 300 000 mk, Koneita ja varusteita konepajoihin, 25 000 000 mk, Koneita ja kalustoa ratatöihin, 10 000 000 mk, sekä Tilapäisen vaunuhallin järjestäminen Ruskeasuon ratsastushalliin, valtuuston päätöksen mukaisesti 10 140 000 mk ⁶⁾. Puheena olevan pääluokan kahdeksas ja viimeinen luku, Muut sijoitukset niminen, oli kokonaan uusi ja siihen sisällytettiin valtuuston päätösten mukaisesti seuraavat menomomentit: Osakkeiden merkitseminen Etelä-Suomen voimaosakeyhtiössä, 8 178 360 mk ⁷⁾, Osakkeiden merkitseminen Maunulan pienasunnot oy:ssä, 3 700 000 mk ⁷⁾, ja Osakkeiden merkitseminen Helsingin perheasunnot osakeyhtiössä, 3 000 000 mk ⁷⁾. Lisäksi puhelin-osuuksia varten merkittiin 2 000 000 mk. Kyseisen pääluokan eri lukujen kohdalla esiintyi sangen tuntuvia muutoksia, sekä lisäyksiä että vähennyksiä. Suurin lisäys kohdistui

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 107. — ²⁾ S:m s. 110. — ³⁾ S:m s. 19. — ⁴⁾ S:m s. 111. — ⁵⁾ S:m s. 98. — ⁶⁾ S:m s. 66. — ⁷⁾ S:n s. 18.

sähkölaitoksen lukuun, jonka arviomenot kohosivat 154 236 943 mk; lukujen Kiinteistö-ostot ja Kaasulaitos lisäykset olivat kumpikin yli 15 milj. mk. Luku Talorakennukset osoitti sitä vastoin vähennystä 38 943 740 mk ja Vesijohtolaitos 15 842 632 mk. Pääluokan menojen loppusumma osoitti kuitenkin lopullisesti nousua 143 235 728 mk.

Kahdennessakymmennessätoisessa, tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokassa talorakennusten lukuun merkityistä menoista tulee palotoimen osalle 1 054 000 mk, sairaanhoidon osalle 70 337 686 mk, mistä mm. valtuuston päättämät määrät 85 000 mk kylmämankelin ja 325 000 mk sähköpaistinuunien hankkimiseen kulkutautisairaalaan ¹⁾, 8 300 000 mk kulkutautisairaalan lasten tarkastuspaviljongin rakennustöitä varten, valtuuston päättämät määrät, yhteensä 7 183 200 mk, erinäisiä Kivelän sairaalassa suoritettavia töitä varten ²⁾, valtuuston päätöksen mukainen määrä, 587 000 mk, erinäisiä tuberkuloosisairaalassa tehtäviä muutostöitä varten ³⁾, 380 000 mk tuberkuloosisairaalan keskuslämmityskattilan uusimiseen ja 50 304 286 mk kaupungin osuuden suorittamiseen Helsingin yleisen sairaalan rakennuskustannuksista, huoltotoimen osalle tällä kertaa 1 964 200 mk, mistä määrästä 1 600 000 mk syöttöveden esilämmittimen hankkimiseen kattilakeskukseen Koskelan kunnalliskotiin, lastensuojelun osalle 4 134 000 mk, mistä valtuuston päättämä määrä, 3 000 000 mk, talon Runeberginkatu n:o 3 kunnostamiseen asosiaalisten poikien sijoittamista ja pienasuntoja varten ⁴⁾, opetustoimen osalle 4 147 100 mk, mistä määrästä mm. 2 489 000 mk Mellunkylän uutta kansakoulua varten ⁵⁾ sekä lisäksi Herttoniemen keskusperunavaraston korjaustoihin 1 660 000 mk, poliisilaitoksen lisärakennusta varten kortteliin n:o 30 10 990 000 mk ja korvausta rakennustoimiston yleiskustannuksista 9 428 698 mk. Katujen ja teiden lukuun merkittiin uusia katuja ja teitä varten 15 150 000 mk, siitä 2 000 000 mk tien rakentamiseen Nurmijärventien eteläosaa pitkin Haagan itäiselle rautatiealikäytävälle, 6 620 000 mk katutöiden jatkamiseen Herttoniemen läntisellä asuntoalueella, valtuuston päätöksen mukaisesti 960 000 mk kadun rakentamiseen Mannerheimintieltä korttelin n:o 623 luoteispuolelle ⁶⁾, 285 000 mk kävelytien rakentamiseen Paciuksenkadulta Mäntytielle, 5 000 000 mk Pikku-Huopalahden yli rakennettavan Paciuksenkadun sillan pengerrystöiden jatkamiseen ja 285 000 mk korttelin n:o 251 ja teollisuuskorttelin n:o 293 välisen Vilhonvuorenkadun osan eteläisen jalkakäytävän rakentamiseen. Lisäksi lukuun merkittiin valtuuston päättämä määrä, 1 890 000 mk, Munkkiniemen ajosillan korjausta ja levennystä varten ⁷⁾, 6 770 000 mk Tammelundin tieolojen parantamiseen, 4 989 000 mk lisämäärärahaa aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten, 32 000 000 mk valtuuston päätöksen mukaisesti maanhankintalain kaupungille aiheuttamia Laajalahden alueen tietöitä varten ⁷⁾ sekä 273 000 mk korvausta satamarakennusosaston yleiskustannuksista. Lukuun Viemärit merkittiin uusia viemäreitä varten yhteensä 14 875 000 mk, mistä 4 875 000 mk viemäritöiden jatkamiseen Herttoniemen läntisellä asuntoalueella ja 10 000 000 mk Pohjois-Haagasta Haagan puhdistuslaitokselle rakennettava kokoojajohdon rakennustöitä varten. Viemäreiden uusimiseen varattiin tällä kertaa 12 000 000 mk ja lisämääräraha aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten, arvioitiin 7 000 000 mk:ksi. Lisäksi merkittiin lukuun 200 000 mk toisen kaasunpuristajan hankkimiseen Rajasaaren puhdistuslaitokselle, valtuuston päätöksen mukaisesti 300 000 mk Rajasaaren puhdistuslaitoksen alueella olevan rakennuksen ostamiseen ⁷⁾, 550 000 mk Alppilan puhdistuslaitoksen päällysrakenteen korjaamiseen ja valtuuston päättämä määrä, 850 000 mk, Ruohotiestä Vantaaseen johtavan viemärijojan syventämiseen ⁷⁾. Satamalautakunnan käytettäväksi merkittiin Herttoniemen teollisuusalueen viemäritöitä varten 9 000 000 mk ja korvausta satamarakennusosaston yleiskustannuksista 900 000 mk. Urheilukentät nimisen luvun talorakennusosaston alaiseksi merkittiin yhteensä 2 533 000 mk:n suuruinen määräraha, mistä määrästä 516 000 mk Humallahden uimalaitoksen pukusuojien järjestämiseen, 320 000 mk Marjaniemen uimarannan järjestämiseen, 272 000 mk Munkkiniemen uimarannan järjestämiseen, 175 000 mk Pukinmäen uimarannan järjestämiseen, 150 000 mk Vartiokylän uimarannan järjestämiseen, 35 000 mk hyppylautojen hankkimiseen uimalaitoksille, 175 000 mk Malmin uimarannan järjestämiseen, 190 000 mk siirrettävän pukusuojien hankkimiseen Hesperian urheilukentälle, 30 000 mk voimistelutelinevajan rakentamiseen Pallokentälle, 70 000 mk vartijan kojun rakentamiseen Vantaan Pikukuskelle, 200 000 mk siirrettävien katsojakorokkeiden hank-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 57. — ²⁾ S:n s. 58. — ³⁾ S:n s. 60. — ⁴⁾ S:n s. 65. — ⁵⁾ S:n s. 72. — ⁶⁾ S:n s. 95. — ⁷⁾ S:n s. 96.

kimiseen ja 400 000 mk katsomon ostamiseen Pallokentälle. Luvun nimikkeeseen Katu- rakennusosasto sisältyvät momentit Uusia urheilulaitteita vanhalla kaupunkialueella, Uusia urheilulaitteita liitosalueella, Lisämääräraha aikaisemmin päätettyjä, vielä teke- mättömiä töitä varten ja Korvaus rakennustoimiston yleiskustannuksista merkittiin vastaavasti 2 480 000 mk:n, 3 967 000 mk:n, 1 255 000 mk:n ja 1 023 500 mk:n suurui- siksi. Istutukset nimiseen lukuun sisällytettiin edellisessä talousarviossa esiintymättömiä määrärahoja 200 000 mk tuberkuloosisairaalan istutusten järjestämiseen, 355 000 mk Kulosaaren kirkon ja Kulosaarentien välisen puistikon kunnostamiseen, 1 627 000 mk Toukolan niityn puistoksi järjestämiseen, 100 000 mk Malmin sairaalan istutusten raivaa- miseen ja kunnostamiseen, 120 000 mk Mannerheimintien lehmusrivien täydentämiseen, 45 000 mk Alppilan lintulammikkojen aidan korjaamiseen, 200 000 mk Kolmikulman kun- nostamiseen, 208 000 mk Kaarlen- ja Castréninkadun kulman kunnostamiseen ja 80 000 mk kaupunginpuutarhan kukkamuurin korjaamiseen sekä aikaisemmin aloitettuja töitä varten 1 475 000 mk korttelissa n:o 334 olevan Torkkelin- ja Pengerkadun välisen puisto- alueen perustamistöiden loppuunsaorittamiseen, 600 000 mk krematorion ja Etel. Hes- periankadun välisten alueiden kunnostamisen jatkamiseen ja 500 000 mk Toukolan ja Indiankadun puistokylvien siistimistöiden jatkamiseen. Työttömyys- ja avustustöiden lu- kuun merkittiin kaupunginhallituksen käytettäväksi erinäisiin avustustöihin 2 000 000 mk entisen 3 000 000 mk:n asemesta sekä valtuuston määräyksen mukaisesti työttö- myyden lieventämiseksi tarkoitettuihin töihin entinen määrä, 1 000 000 mk. Lukuun Siirtolapuutarhat merkittiin edellisessä talousarviossa esiintymättömiä määrärahoja val- tuuston päätöksen mukaisesti 335 000 mk Marjaniemen siirtolapuutarhan kuntoonpano- töiden loppuunsaorittamiseen ¹⁾, 130 000 mk Marjaniemen siirtolapuutarhan yleisistü- tuksia varten ja 300 000 mk Kumpulän siirtolapuutarhan salaajituksen korjaamiseen. Lisäksi merkittiin lukuun Pakilan siirtolapuutarhan perustamistöiden loppuunsaoritta- miseen 2 000 000 mk ja korvausta rakennustoimiston yleiskustannuksista 276 500 mk. Edellisen talousarvion luku Muut sijoitukset poistettiin ja tilalle merkittiin uusi luku, Sekalaista niminen, johon sisällytettiin yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi pesu- lautan rakentamiseen Taivallahteen sekä Humallahteen valtuuston päättämä määrä, 300 000 mk ²⁾, sekä samoin valtuuston päätöksen mukaisesti 2 700 000 mk parakkien ostamiseen ¹⁾. Kyseisen pääluokan viimeiseen lukuun Käyttövarat sisältyi entinen mo- mentti, Kaupunginhallituksen käytettäväksi, 3 000 000 mk:aan korotettuna. Pääluokan loppusumma osoitti tällöin 58 183 494 mk:n suuruisa nousua kertomusvuoden talous- arvioon verraten.

Näiden menojen puheena ollen mainittakoon valtuuston päätös, että sellaisia pääluok- kiin Tuloa tuottavat pääomamenot ja Tuloa tuottamattomat pääomamenot kuuluvia uudistöitä, joita varten talousarvioon oli merkitty siirtomääräraha, sai aloittaa ainoastaan kaupunginhallituksen suostumuksella.

Kahdenteenkymmenenteenkolmanteen ja viimeiseen, velan kuoletuksen menot käsit- tävään pääluokkaan sisältyivät ensi kerran varat v. 1947 alkavaa Suomen rahassa makset- tavan v:n 1946 I obligatiolainan kuoletusta varten 10 000 000 mk, v:n 1946 II obligatio- lainan kuoletusta varten 16 000 000 mk, Kommunen Brändö villastad nimisen kunnan obligatiolainan kuoletusta varten 167 000 mk ja Haagan kauppalan obligatiolainan kuole- tusta varten 524 056 mk. Suomen rahassa maksettava v:n 1934 III laina voitiin poistaa. Samoin pääluokkaan sisältyivät ensi kerran varat v. 1947 alkavaa v:n 1945 rakennuslainan kuoletusta varten 1 409 520 mk, v:n 1946 rakennuslainan kuoletusta varten 1 033 500 mk ja liitoskuntien rakennuslainan kuoletusta varten 204 000 mk. Kuoletusten kurssitappiot merkittiin 9 000 000 mk:ksi niiden oltua edellisessä talousarviossa 51 100 000 mk, joten vähennys oli 42 100 000 mk. Pääluokan loppusumma osoitti kaiken kaikkiaan 11 377 172 mk:n suuruisa vähennystä.

Tulosääntö. Varsinaisten tulojen ensimmäisessä osastossa, Yleinen kunnallishallinto, ei ollut havaittavissa mitään muutoksia.

Oikeus- ja järjestystoimi nimisen toisen osaston luvussa Rakennustarkastus rakennus- tarkastuksesta saatavat toimitusmaksut alennettiin 2 400 000 mk:sta 1 600 000 mk:aan. Lukuun sisällytettiin jälleen edellisellä kerralla poisjätetty tulomomentti Korvaus raken- nustarkastajan toimituksista 100 000 mk:n suuruisena.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 92. — ²⁾ S:n s. 111.

Kolmannen, palotoimen osaston tuloissa ei ollut havaittavissa mitään mainittavia muutoksia.

Terveydenhoito nimisessä neljännessä osastossa korotettiin maidontarkastamon tulot 2 219 670 mk:aan niiden oltua kertomusvuonna 336 162 mk. Tuberkuloosihuoltotoimiston tulomomentille merkittiin kaupunginhallituksen päätöksen ¹⁾ mukaisesti uusi, asunto-loitten vuokratuloista kertyvä 501 600 mk:n erä. Momentille Äitiysneuvolat, johon menosäännön mukaisesti sisällytettiin myös lastenneuvolat, tuloksi merkittävä valtionapu korotettiin 46 800 mk:sta 1 128 000 mk:aan. Malmin terveydenhuoltotoimiston saama valtionapu väheni 1 198 750 mk:sta 280 000 mk:aan. Osaston edellisessä talousarviossa ollut momentti Muut poliklinikat poistettiin.

Sairaanhoidon osaston, viidennen, tulot osoittivat huomattavaa lisääntymistä, kaikkiaan 28 046 416 mk, mistä lisäyksestä Marian sairaalan osalle tuli 1 200 000 mk, kulkutautisairaalan osalle 520 000 mk, Kivelän sairaalan osalle 1 000 000 mk, Nikkilän sairaalan osalle 200 000 mk ja tuberkuloosisairaalan osalle 1 200 000 mk. Tulot sairaalain poliklinikoista nousivat 1 030 000 mk:sta 4 000 000 mk:aan ja valtionapu 6 330 000 mk:sta 19 580 000 mk:aan. Momentille Sekalaisia tuloja sairaaloista merkittiin, kaupunginhallituksen päätös ²⁾ huomioonottaen, uutena tuloeränä 9 000 mk korvausta yliopistolta ruumiinavausalin käytöstä ja valtuuston päättämä ³⁾ määrä, 300 000 mk, korvausta Helsingin maalaiskunnalta sen käyttöön luovutetusta 20 hoitopaikasta kaupungin sairaaloissa. Malmin sairaalan tulot nousivat 480 000 mk:sta 1 100 000 mk:aan.

Kuudennen, huoltotoimen osaston luvussa Korvaukset huollosta nousivat sekä valtiolta saatavat korvaukset ja hyvitykset että vierailta kunnilta saatavat korvaukset 4 500 000 mk:aan; yksityisiltä korvausvelvollisilta saatavat korvaukset sitä vastoin vähenivät 1 000 000 mk eli 6 000 000 mk:aan. Tervalammen työlaitoksen tuloissa havaittava nousu aiheutui osittain valtion ja kuntain irtolaisten hoidosta laitokselle suorittamista korvauksista. Työtupien osalta tulot lisääntyivät 2 000 000 mk myynnin ollessa 6 000 100 mk.

Lastensuojelu nimiseen seitsemänteen osastoon sisältyvä tulomomentti Lastenhoitokorvaukset korotettiin 4 200 000 mk:sta 6 000 000 mk:aan. Osaston kolme uutta momenttia, nimittäin Vierailta kunnilta ym. perittävät matkakustannusten korvaukset, Valtionapu eristyslaitoksen perustamiskustannuksiin ja käyttöön ja Eristyslaitoksen hoidokien maksut olivat vastaavasti 100 000 mk:n, 176 145 mk:n ja 24 000 mk:n suuruiset. Edellisessä talousarviossa ollut momentti Valohoitomaksuja lastenhoidon neuvonta-asemilta poistettiin.

Kahdeksannessa osastossa, Erinäiset sosiaaliset tehtävät, työnvälitystoimiston työnvälityksestä saama valtionapu korotettiin 2 485 000 mk:sta 3 627 500 mk:aan. Nuorisosaston ja ammatinvalinnan ohjauksen osalta merkittiin v. 1947 entisen 50 %:n sijasta saatavan tällä kertaa 60 %:n korvaus ja uutena tuloeränä ravintola-osaston osalta saatavan 50 %:n korvaus. Osaston Työvoimalautakunta niminen luku poistettiin. Luvun Korvaukset kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista arviotulot nousivat 6 000 mk:sta 30 000 mk:aan. Kansanhuoltolautakunta nimisessä luvussa momentti Valtion osuus säännöstelymääräysten valvonnasta aiheutuvista kustannuksista korotettiin 1 100 000 mk:sta 2 662 450 mk:aan ja edellisessä talousarviossa ollut momentti Valtion osuus kansanhuoltopiirin tehtävien hoitamisesta aiheutuvista kustannuksista poistettiin. Osaston viimeiseen lukuun, Urheilu- ja retkeilylautakunta nimiseen, edellisessä talousarviossa sisältynyt Palosaarta koskeva tulomomentti jätettiin pois.

Järjestyksessä yhdeksännessä osastossa, Opetustoimi, suomenkielisten kansakoulujen kohdalla korotettiin valtionapu 6 000 000 mk:sta 7 000 000 mk:aan ja ruotsinkielisten koulujen kohdalla vastaavasti 1 500 000 mk:sta 1 950 000 mk:aan. Lisäksi ensiksi mainittujen koulujen kohdalle merkittiin uusi tulomomentti, Kouluhuoneistojen tilitysvuokria, 484 892 mk:n suuruinen. Luvussa Ammatteihin valmistavat koulut korotettiin sekä Valmistavan poikain ammattikoulun että Valmistavan tyttöjen ammattikoulun lukukausi-maksuja valtuuston päättämän ⁴⁾ määrin vastaavasti 30 000 mk:sta 70 000 mk:aan ja 16 000 mk:sta 60 000 mk:aan. Kotitalouslautakunnan tulot talous- ja käsityökurseista korotettiin 80 000 mk:sta 210 000 mk:aan. Kyseisen osaston viimeisessä luvussa, Lasten-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 177. — ²⁾ S:n s. 182. — ³⁾ S:n s. 80. — ⁴⁾ S:n s. 74 ja 75.

tarhat, merkittävin korotus, 2 622 333 mk:n suuruinen, syntyi momentilla Lasten ruokamaksut, jotka korotettiin 3 822 612 mk:aan. Tulot Tapanilan ja Pakila—Pirkkolan lastentarhoista sitä vastoin vähenivät edellisestä 413 620 mk:n määrästä 122 150 mk:aan. Momentit Tuloja Munkkiniemen lastentarhasta ja Tuloja Lauttasaaren lastentarhasta poistettiin.

Kymmenennen osaston, Sivistystoimi, tuloja arvioitaessa korotettiin tulot kaupungin kirjaston osalta 200 000 mk:sta 800 000 mk:aan ja kaupunginorkesterin osalta 1 700 000 mk:sta 2 600 000 mk:aan. Valtionapua päätettiin anoa 450 000 mk.

Kiinteistöt nimisen yhdenkymmenen osaston tulojen loppusumma osoitti 30 679 633 mk:n lisäystä kertomusvuoden talousarvion vastaavaan lukuun verraten. Lisäystä syntyi pääasiallisesti luvuissa Tonttien ja alueiden vuokrat, Maatalousosasto ja Myynti- ja toripaikkojen vuokrat, joiden jokaisen osalta lisäys oli n. 8.5 milj. mk, sekä luvussa Kiinteistölautakunnan hoidossa olevien rakennusten ja huoneistojen vuokrat, jonka osalta lisäystä merkittiin hieman yli 6 milj. mk. Metsätalousosaston luvun loppusumma osoitti yli 3 milj. mk vähennystä metsätuotteiden myynnistä saatavien arviotulojen vähennyttä 7 710 000 mk:sta 4 500 000 mk:aan. Lisäksi kyseisestä luvusta poistettiin toimitusmaksujen tulomomentti. Kiinteistölautakunnan hoidossa olevien rakennusten ja huoneistojen vuokrat nimisessä luvussa tuntuvin tulojen nousu tapahtui puistotalojen käteisvuokrissa, mitkä vuokrat sisältävä momentti korotettiin 3 955 000 mk:sta 7 404 960 mk:aan. Momentti Kalliosuojien tilitysvuokrat oli uusi, 548 460 mk:n suuruinen. Luvussa Myynti- ja toripaikkojen vuokrat tulojen nousu kohdistui pääasiallisesti luvun ensimmäiseen momenttiin Kauppahallit, kioskit ja torit, minkä tulot korotettiin 3 500 000 mk:sta 11 142 000 mk:aan.

Yleiset työt nimisen kahdenkymmenen osaston tulojen loppusumma osoitti 39 770 651 mk:n lisäystä edellisen talousarvion vastaavaan lukuun verraten, mikä lisäys pääasiallisesti johtui puhtaanapidosta kertyvistä tuloista, jotka menosäännön mukaisesti sisällytettiin tähän osastoon. Puhtaanapitotulot merkittiin kuitenkin tällä kertaa 10 448 200 mk pienemmiksi kuin kertomusvuonna eli 35 386 600 mk:ksi. Edellisellä kerralla talousarviossa ollut puhtaanapidon tulomomentti Kaupungin, katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapito jätettiin pois. Puheena olevan osaston luvussa Voitot ja korvaukset suoritetuista töistä korotettiin teiden kunnossapidosta saatava valtionapu 150 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan.

Liikennelaitos nimisen, menosäännön mukaisesti kolmannentoista osaston tulot lisääntyivät kaikkiaan 111 160 000 mk. Tuntuvimmat lisäykset syntyivät momenteilla Raitiotieliikenne ja Omnibusliikenne, joiden tulot korotettiin vastaavasti 420 000 000 mk:sta 470 000 000 mk:aan ja 27 500 000 mk:sta 79 000 000 mk:aan. Edellisessä talousarviossa ollut tulomomentti Korkotulot poistettiin. Liikennelaitoksen tulot, 566 600 000 mk, ja menot, 562 970 886 mk, huomioonottaen, oli laitoksen tuottama ylijäämä 3 629 114 mk sen kertomusvuonna oltua 39 600 978 mk.

Neljännentoista osaston, Satamat, tulot osoittivat lisäystä 77 428 696 mk. Eniten lisäystä syntyi momenteilla Tuulaakimaksut, Liikennemaksut, Laituri- ja aluevuokrat ja Satamalaitoksen alusten tulot, joiden tulot kohosivat vastaavasti 9 300 000 mk:sta 28 000 000 mk:aan, 9 000 000 mk:sta 27 000 000 mk:aan, 11 000 000 mk:sta 22 000 000 mk:aan ja 300 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan. Huoneistovuokrat nimisen momentin arviotulot korotettiin 840 000 mk:sta 3 018 696 mk:aan sisältyen tähän määrään Munkki- saaren tehdasrakennusta ym. koskevia huoneistovuokria, satamakannantaosaston ja varastoimisosaston tilitysvuokria, satamarakennusosaston toimistohuoneiston tilitysvuokra sekä tullilaitosta koskevien virasto- ja tullaustoimistohuoneiden tilitysvuokria. Uusina tuloerinä merkittiin tulomomentit Vaakamaksut ja Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista, edellinen 250 000 mk:n ja jälkimmäinen 1 481 000 mk:n suuruisin määrin. Edellisessä talousarviossa olleet momentit Lentokoneiden satamamaksut ja Automaattipuhelimet poistettiin.

Viidennessätoista osastossa, Teurastamo, ei ollut havaittavissa mitään mainittavia muutoksia.

Elintarvikekeskuksen osaston, kuudenkymmenen osaston, tulot arvioitiin 64 800 000 mk:ksi, joten lisäys kertomusvuoden tuloihin verraten oli 35 300 000 mk.

Teknilliset laitokset nimisen seitsemännentoista osaston tulojen suhteen mainittakoon, että arvioitiin vesijohtolaitoksen, kuten menosääntöä koskevasta selostuksesta ilmenee,

aiheuttavan vajaan, kun taas kaasulaitos ja sähkölaitos tuottivat ylijäämää, mikä ylijäämä kaasulaitoksen osalta oli 28 443 775 mk ja sähkölaitoksen osalta 3 942 798 mk oltuaan viimeksi mainitun kohdalta edellisessä talousarviossa 75 642 712 mk. Vesijohtolaitoksen luvun tulojen loppusumma osoitti kertomusvuoden talousarvion vastaavaan lukuun verraten 9 294 000 mk:n lisäystä; kaasulaitoksen luvun tulojen loppusumma 64 260 288 mk:n lisäystä ja sähkölaitoksen luvun tulojen loppusumma 70 920 167 mk:n lisäystä. Vesijohtolaitoksen luvun tulojen pääasiallinen nousu tapahtui momentilla Vedenmyynti, jonka tulot korotettiin 70 000 000 mk:sta 78 700 000 mk:aan. Kaasulaitoksen luvun tulot yksityiskulutuksesta merkittiin 220 700 000 mk:ksi ja tulot sivutuotteista 256 000 000 mk:ksi ollen viimeksi mainittujen tulojen lisäys 36 330 000 mk. Sähkölaitoksen tulojen suurin nousu kohdistui yksityiskulutukseen, jonka tulot korotettiin 357 830 000 mk:sta 434 500 000 mk:aan. Luvun edellisessä talousarviossa olleet momentit Korot konttokuranttitililtä kaupunginkassassa, Esikaupunkiliitos ja Mittarivuokria poistettiin.

Kahdeksannessatoista osastossa, Sekalaiset yleiset tulot, ei tapahtunut mitään muutoksia.

Yhdeksännessätoista osastossa, Korot ja osingot, tulojen lisäys oli tällä kertaa 41 005 870 mk. Korot nimisen luvun momentille Omien laitosten konttokuranttitilit merkittiin uutena eränä sähkölaitoksen osuudeksi 2 000 000 mk. Osaston tulojen pääasiallinen nousu tapahtui luvussa Laitosten pääoma-arvon korot, jonka tulot nousivat 34 223 750 mk eli 66 673 750 mk:aan. Tuntuvin oli nousu sähkölaitoksen ja liikennelaitoksen osalta, nimittäin vastaavasti 9 450 000 mk:sta 19 300 000 mk:aan ja 4 000 000 mk:sta 9 000 000 mk:aan. Satamalaitosta koskeva tulomomentti oli uusi ja 17 973 750 mk:n suuruinen.

Kahdennenkymmenennen osaston, Verot, arviotulojen tuntuva kokonaislisäys, 1 179 966 908 mk, kohdistui pääasiallisesti kunnallisveroihin. Veronlisäykset nimisen luvun toinen ja viimeinen momentti Veronkorotuksesta oli uusi ja merkittiin sille tuloja 12 000 000 mk.

Pääomatulojen edellisen eli koko tulosäännön kahdennenkymmenennenensimmäisen osaston, Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot, tulot osoittivat tällä kertaa vähennystä 50 448 842 mk, mikä pääasiallisesti kohdistui lukuun Tulot kaupungin omaisuuden myynnistä. Kyseisessä luvussa tulot tonttien myynnistä alenivat 50 000 000 mk:sta 25 000 000 mk:aan ja hautapaikkamaksut 100 000 mk:sta 10 000 mk:aan; lisäksi luvun kolmas ja viimeinen tulomomentti Satamajäänsärkijähinaaja Tursosta saatu korvaus poistettiin. Kyseisen luvun tulojen lopullinen summa aleni tällöin 75 278 497 mk:sta 25 010 000 mk:aan. Laitteiden arvon kuoletukset nimiseen lukuun sisällytettiin uusi, 8 148 900 mk:n suuruinen satamalaitoksen tulomomentti. Osastoon edellisellä kerralla lisätty luku Alueliitoksessa kaupungille siirtynyt omaisuus poistettiin.

Pääomatulojen jälkimmäisen ja koko tulosäännön viimeisen eli kahdennenkymmenenentoisen osaston, Lainavarat, ainoassa luvussa Osoitukset lainavaroista osoitettiin alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavat rahamäärät:

V:n 1943 lainasta:

Eteläsataman Makasiinirannan rakennustöitä varten	mk	4 500 000
Katajanokan rakennustöitä varten	»	9 500 000
Sörnäisten sataman rakennustöitä varten	»	2 000 000
Sörnäisten rantatien raiteiston järjestelytöitä varten	»	2 500 000

V:n 1946 I lainasta:

Länsisataman rakennustöitä varten	»	8 750 000
Munkkisaaren laiturin vieressä olevan karin louhimiseen	»	300 000
Satamajäänsärkijähinaajan hankkimiseen	»	10 000 000

V:n 1946 II lainasta:

Herttoniemen sataman rakennustöitä varten	»	2 000 000
Vesijohtotöitä varten	»	10 600 000

Kolmen uuden kaksiosaisen suodattimen rakentamiseen Vanhankaupungin suodatinasemalle	mk	2 400 000
Pumppulaitteen rakentamiseen saostuneen veden johtojen tehon lisäämiseksi	»	700 000
4 viistokammiounun hankkimiseen	»	5 000 000
Sähkölaitoksen rakennuksia varten	»	10 150 000

Vastedes otettavasta lainasta:

Lisämäärärahaa aikaisemmin päätettyjä vielä tekemättä olevia töitä varten	»	4 500 000
Vanhankaupungin suodatinlaitoksen laajennustyön ensimmäisen rakennusvaiheen loppuunsaattamiseen	»	2 070 000
Pääputkiverkoston laajentamiseen ja uusimiseen	»	1 380 000
Sähkölaitoksen koneistoa varten	»	22 610 000
		Kaikkiaan mk 98 960 000

Kyseisen osaston tulojen loppusumma, 98 960 000 mk, osoitti tällöin 202 228 000 mk:n vähennystä edellisen talousarvion vastaavasta, 301 188 000 mk:n suuruudesta määrästä.

Kertomusvuoden säästö voitiin v:n 1947 talousarvioon merkitä 4 000 000 mk:ksi.

3. Oikeus- ja järjestystointa koskevat asiat

Maistraatti. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ entisin ehdoin asettaa maistraatin lisäjäseninä asemakaava- ja rakennusasioita käsiteltäessä toimivan asiantuntijan toimeen tammikuun 1 p:stä 1947 alkavaksi 3-vuotiskaudeksi ehdolle apulaisasemakaava-arkkitehti V. Tuukkasen, apulaisasemakaava-arkkitehti B. H. Aminoffin ja toimistoarkkitehti M. O. Kivimaan.

Maistraatin 39 palkkaluokkaan kuuluva vahtimestarinvirka päätettiin ²⁾ lakkauttaa tammikuun 1 p:stä 1947 lukien.

Maistraatti oikeutettiin ³⁾ ylittämään seuraavia v:n 1945 määrärahoja alla mainitun verran: pääluokan Yleinen kunnallishallinto lukuun Erinäiset hallintomenot sisältyvää määrärahaa Eduskuntavaalit 352 728 mk sekä maistraatin määrärahoja Valaistus 1 482 mk, Painatus ja sidonta 12 301 mk ja Tarverahat 32 510 mk.

Maistraatin kertomusvuoden määrärahaa Siivoaminen päätettiin ⁴⁾ sallia ylittää 20 000 mk.

Ulosottolaitos. Ensimmäisen ja toisen kaupunginvoudin konttorit oikeutettiin ⁵⁾ ylittämään tilapäisen työvoiman määrärahojaan kumpaakin enintään 47 520 mk kahden tilapäisen puhelimenhoitajan palkkaamiseksi niihin kertomusvuoden toukokuun 1 p:stä vuoden loppuun.

Ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin kertomusvuoden määrärahoja Tilapäistä työvoimaa, Painatus ja sidonta ja Tarverahat päätettiin ⁶⁾ sallia ylittää vastaavasti 130 000 mk, 15 000 mk ja 20 000 mk.

Toisen kaupunginvoudin konttorin v:n 1945 määrärahaa Siivoaminen päätettiin ⁷⁾ sallia ylittää 2 400 mk sekä kertomusvuoden määrärahoja Tilapäistä työvoimaa 401 885 mk, Painatus ja sidonta 100 000 mk, Tarverahat 9 000 mk ja Kansaneläkevakuutusmaksujen periminen 200 000 mk.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ perustaa rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen 29 palkkaluokkaan kuuluvan ulosottoapulaisen viran.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ tammikuun 1 p:stä 1947 lukien perustaa liitosalueen kaupunginvoudinkonttoreihin seuraavat sääntöpalkkaiset virat: Helsinki—Huopalahden ulosottopiiriin 21 palkkaluokkaan kuuluvan kaupunginvoudinviran, 37 palkkaluokkaan kuuluvan kassanhoitajanviran, kaksi 41 palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen-

¹⁾ Kvsto 27 p. marrask. 743 §. — ²⁾ S:n 27 p. marrask. 749 §. — ³⁾ S:n 6 p. helmik. 101 § ja 6 p. maalisk. 186 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. syysk. 562 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 337 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. jouluk. 805 §. — ⁷⁾ S:n 6 p. maalisk. 187 §, 27 p. maalisk. 251 § ja 25 p. syysk. 620 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. toukok. 386 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. lokak. 640 §.